

2020

Guia
didàctica

**Valencià:
llengua i literatura
eines**

Anna Devis / Glòria Candela / Rosa Morell / Marisa Carbonell

Guia didàctica

Disseny i il·lustració coberta: Valverde e Iborra/ Clueca/Disseny gràfic ECIR

Disseny d'interior: Disseny gràfic ECIR

Edició: Editorial ECIR

Impressió: Indústries Gràfiques Ecir (IGE)

©ÉS PROPIETAT

Anna Devís

Glòria Candela

Rosa Morell

Marisa Carbonell

Editorial ECIR, S.A.

Dipòsit legal: V-3244-2008

I.S.B.N.: 978-84-9826-429-6

Imprès a Espanya - Printed in Spain

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només pot ser realitzada amb l'autorització dels seus titulars, llevat les excepcions previstes per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centre Espanyol de Drets Reprogràfics, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra.

Presentació

El llibre **EINES** pretén aconseguir, entre altres, dos objectius fonamentals:

- Que l'alumnat aprofundisca en el coneixement de la llengua i la literatura com a manifestacions de la societat en què es produïxen i expressions inestimables de la nostra cultura.
- Que aquests coneixements no es reduïsquen a un nivell teòric, sinó que els facen servir també en la vida quotidiana; que utilitzen el valencià com a vehicle de comunicació i que tot allò que apreguen els ajude a entendre millor la realitat que els envolta.

Aquests objectius, però, formen part d'un projecte molt més ambiciós: volem aportar el nostre esforç per a contribuir a la seua educació, sobretot, com a persones i per aquesta raó, per exemple, cada unitat comença amb els apartats **UNA CAUSA, UN PERSONATGE** i... **ELS MISSATGES** i termina amb **EL BLOC D'ANNA I XAVI**. Hi trobareu, a més del treball de la llengua oral, alguns dels aspectes que han de formar part de l'educació en valors dels xiquets i les xiquetes: la pau, la salut, la no-discriminació... són algunes de les propostes que s'hi debatran.

A més en aquest curs s'ha afegit l'apartat **LA NOSTRA HISTÒRIA LITERÀRIA** amb un repàs general d'èpoques i autors, i amb fragments de les obres més representatives en la nostra llengua.

En tots els apartats del llibre trobareu un gran ventall d'activitats perquè pugueu adaptar el treball a les necessitats i els interessos del vostre alumnat. A més, en algunes activitats us oferim una orientació en forma de logotip que, amb caràcter de recomanació, us proposem. Els logotips són:

Logotip de lectura

Logotip oral

Logotip escrit

Logotip de grup

Si amb aquestes **EINES** aconseguim estimular la curiositat dels xiquets i xiquetes de les vostres aules, l'aprenentatge estarà garantit i nosaltres ens donarem per ben satisfetes.

LES AUTORES

Índex

INTRODUCCIÓ 7

1 A LA LLUNA DE VALÈNCIA 11

2 ANEM AVANT! 21

3 PARLEM D'IGUAL A IGUAL! 33

4 DESCOBRINT-NOS 45

5 VIURE EN VERD 57

6 CIUTADANS DEL MÓN 67

7 IMAGINA UN MÓN FELIÇ 77

8 LA CLAU ÉS LA PAU 87

9 A QUI POC GASTA, POC LI BASTA 97

INTRODUCCIÓ

UNA CAUSA, UN PERSONATGE

L'objectiu didàctic d'aquest apartat és presentar les competències bàsiques treballades al llarg de cada unitat mitjançant la figura d'un personatge que s'haja destacat per la seua contribució a l'àmbit proposat.

ELS MISSATGES

L'objectiu d'aquest apartat és que l'alumnat, en contacte amb les nou àrees transversals de l'ESO, conega i domine les diverses funcions del llenguatge i distingisca els textos expositius i els argumentatius.

En totes les unitats, l'apartat primer, la part corresponent a **ELS MISSATGES**, tant la teoria exposada com les activitats proposades, coincidixen amb els continguts del bloc I de l'assignatura.

El bloc I és **Comunicació** i s'hi tracten els punts següents:

1. Funcions del llenguatge.
2. Comprensió i producció de textos que pertanyen a les tipologies textuals expositiva i argumentativa.

Per tal de treballar convenientment aquests continguts, s'han triat fragments de textos adients, extrets de periòdics, revistes, llibres de text i llibres de literatura juvenil, per a obtenir una major comprensió per part de l'alumnat al qual va dirigit el nostre llibre de text.

ELS PROCEDIMENTS

L'objectiu d'aquest apartat és que l'alumne/a conega en alguns casos i aprofundisca en uns altres, les tècniques de treball que oferixen més rendibilitat en el procés d'aprenentatge. Aquests continguts apareixen proposats en el bloc IV del projecte curricular de 2n d'ESO anomenat *Tècniques de treball* i que es distribuïx de la manera següent:

1. Ús de diccionaris, especialitzats.
2. Tècniques de treball (II)
 - Anàlisi
 - Síntesi

Aquests continguts han sigut distribuïts en les nou unitats de què consta el llibre de l'alumne: les tres primeres han sigut dedicades al capítol I, les unitats 4 i 5 a les tècniques referides a l'exposició oral; les unitats 6 i 7 a les tècniques adients als treballs escrits, la unitat 8 als treballs amb suport audiovisual; i, per acabar, en la unitat 9 ens centrem en una sèrie de consells a propòsit de la realització dels exàmens.

LES EINES

L'objectiu d'aquest apartat és que l'alumnat conega els diferents nivells de la llengua (fonètica, ortografia i morfosintaxi).

L'apartat **LES EINES** correspon als capítols 1 i 2 del tercer bloc dels continguts del projecte curricular: *Estudi de la llengua*. Aquest apartat treballa:

1. Fonètica i ortografia.
2. Morfosintaxi.
3. Lèxic.
4. Text.

En el present llibre aquests capítols reben els noms de:

1. **Les lletres**, s'hi treballa el consonantisme, els signes ortogràfics i de puntuació.
2. **Escrivim**, s'hi treballen les diferents categories gramaticals i la seua relació en sintagmes i oracions per a poder escriure textos.
3. **Les paraules**, s'hi treballen les relacions semàntiques entre els mots i el vocabulari de diferents camps semàntics.
4. **El text expositiu i argumentatiu**, s'hi treballa en relació amb el primer bloc de continguts, les propietats textuais que pertanyen a cadascuna d'aquestes tipologies i, sempre, tenint com a eix el tema transversal que ens ocupa en cada moment.

Totes les activitats proposades van en la línia de comprensió i assimilació dels conceptes.

ELS PARLANTS

L'objectiu d'aquest apartat és donar compte dels continguts corresponents al bloc II del projecte curricular de 2n d'ESO. Aquest bloc s'anomena *Llengua i societat* i es distribueix de la següent manera:

- 1) Les varietats geogràfiques i socials.
- 2) L'estàndard.

Cal assenyalar que en aquest curs ens hem centrat en l'estudi de l'estàndard referit en el segon punt del currículum. Hem obviat el primer punt perquè les varietats de la llengua ja han estat tractades en el primer curs, capítol I *La variació lingüística* del corresponent bloc de continguts *Llengua i societat*. Per aquesta raó en les nou unitats d'aquest manual estudiem alguns dels aspectes de l'estàndard que més problemes ofereixen als alumnes.

EL TALLER LITERARI

L'objectiu d'aquest apartat és que l'alumnat conega els principals gèneres de la tradició literària occidental i que interprete i produïska textos literaris i d'intenció literària, orals i escrits, des de postures personals crítiques i creatives.

Els continguts han sigut distribuïts de la següent manera:

- Unitat I: **el conte popular i el conte literari.**
- Unitats II, III, IV,V,VI: **la novel·la** (argument, personatges, espai, temps, punt de vista).
- Unitats VII,VIII: **la poesia.**
- Unitat IX: **el teatre.**

L'apartat **EL TALLER LITERARI** correspon al cinqué bloc del projecte curricular i amb ell es pretén propiciar en els/les alumnes experiències plaents amb la lectura i la recreació de textos literaris, a més del fet que la literatura pugua representar i interpretar, de manera simbòlica, les pròpies experiències.

UNITAT 1

A LA LLUNA DE VALÈNCIA

■ UNA CAUSA, UN PERSONATGE: JOAQUIM SOROLLA

Es desenvolupa amb aquest apartat la competència social i ciutadana.

ACTIVITAT 1

Resposta oberta.

ELS MISSATGES

L'àrea transversal tractada és la Cultura Valenciana, així doncs, els textos de lectura i les activitats van enfocats en aquest sentit.

■ FUNCIONS DEL LLENGUATGE

ACTIVITAT 1

- L'antiga Algesira medieval. L'Al-Jazira islàmica.
- El 1242.
- Perquè estava emmurallada, completament envoltada per un meandre del riu Xúquer, com una illa.
- El riu ha produït al llarg dels temps nombroses riudes, a més ha estat evocat pels poetes àrabs.
- Mitjançant la construcció de diversos ponts de pedra.
- El Pont de Santa Maria, després anomenat de Sant Gregori i el pont de Sant Agustí, després anomenat de Sant Bernat.
- Resten part dels ornaments del pont de Sant Bernat.

ACTIVITAT 2

En aquest text predomina la funció referencial, que està centrada en el referent o context, en aquest cas ens està informant sobre la història de la ciutat d'Alzira.

ACTIVITAT 3

La funció del llenguatge que predomina en aquest text és la funció poètica, relacionada amb el missatge, ja que es tracta d'un poema on adquireix importància la forma en què està expressada la informació.

També trobem al text la funció expressiva o emotiva, relacionada amb l'emissor, ja que expressa el seu estat d'ànim, com és el seu amor envers el tu del poema.

ELS PROCEDIMENTS

L'objectiu d'aquest apartat és que l'alumne/a conega la diferència entre els diccionaris generals i els diccionaris especialitzats i aprofundisca en el seu ús. En aquesta unitat ens centrem concretament en el repàs dels aspectes treballats en el curs anterior: classificació dels diccionaris generals, les entrades i les definicions lògiques i nominals.

■ ELS DICCIONARIS

ACTIVITAT 1

L'objectiu d'aquesta activitat és que l'alumne/a practique l'ús dels diccionaris, aprenga i consolide el fet que en els diccionaris els verbs apareixen en infinitiu i els substantius en masculí singular.

ACTIVITAT 2

Resposta oberta amb la finalitat que l'alumne/a identifique les parts de què consta una entrada de diccionari.

ACTIVITAT 3

Enlairar, definició nominal: explica el terme a partir de sinònims.

Turó, definició lògica: descriu la realitat designada.

ACTIVITAT 4

Resposta oberta amb la finalitat que l'alumne/a treballi el concepte de definició lògica i definició nominal.

LES EINES

En aquesta unitat els objectius que es pretenen són:

- Usar correctament les regles de l'accentuació.
- Conèixer el significat de les paraules amb accent diacrític.
- Identificar les parts de l'oració simple.
- Reconèixer les oracions impersonals.
- Reconèixer els diferents tipus d'oracions segons la intenció de l'emissor.
- Reflexionar sobre la importància del significat de les paraules.
- Ampliar el vocabulari sobre el lèxic de l'institut.
- Saber reconèixer un text expositiu.

LES LLETRES

L'accentuació gràfica. L'accent diacrític

ACTIVITAT 1

açò	farmàcia	mística
alegria	fàstic	moment
àvia	fira	pàgina
cabàs	gentil	passejar
carmanyola	gràcia	telèfon
exàmens	il·lusió	única

ACTIVITAT 2

- Òscar ha viatjat a Tunísia amb la seua família.
- El destí em va fer conèixer Sílvia a l'estació de Múrcia.
- La intervenció del catedràtic de Ciències Polítiques fou molt polèmica.
- Mercé tenia una obsessió malaltissa per seguir un règim vegetarià.
- El germà de Ramon farà una conferència sobre actituds i hàbits bàsics al voltant de la seguretat viària i la prevenció.

ACTIVITAT 3

Resposta oberta. En aquesta activitat es pretén que l'alumnat s'adone de la diferència de significat entre les paraules de les oracions que porten accent diacrític o no.

ACTIVITAT 4

- ¿Has comprat el pastís de móres per als teus néts?
- Arnau no té ni un pèl de babau.
- Jo sóc el que ha dit que sí.
- Aquest estiu has pres molt el sol a la platja.
- Eixos xics que vénen corrent pel camí són els meus cosins.
- Ara ja sé que ho he fet bé.

ACTIVITAT 5

Resposta oberta. Es pretén que l'alumnat elabore oracions on pugui apreciar el diferent significat de les paraules amb accent diacrític que apareixen a la graella.

■ ESCRIVIM

L'oració simple: subjecte i predicat. Classes d'oracions

ACTIVITAT 6

- La capitana mora d'enguany (subjecte) / no anava en una carrossa (predicat).
- Aquest dissabte anirem al concert de Juanes (predicat).
- El meu cosí (subjecte) / s'ha comprat el llibre de *El senyor dels anells* (predicat).
- El teu telèfon mòbil (subjecte) / envia missatges amb imatges (predicat).
- Han presentat al·legacions a l'informe (predicat) / tots els membres del consell escolar (subjecte).

ACTIVITAT 7

- Amèlia i Emili faran unes màscares al taller de teatre.
- Els canvis climatològics afecten l'agricultura.
- Els esquirols rossegaven les nous als arbres.
- L'exposició de còmics ha tingut molt d'èxit a Castelló.
- Molta gent morí en els atemptats de Nova York.

ACTIVITAT 8

- Ahir va fer molta calor.
- Cal rentar-se les mans abans de cada menjada.
- En aquest restaurant es menja molt barat.
- Hi haurà entrades per a tots.

ACTIVITAT 9

- ¿Vindreu a sopar a casa aquesta nit? **Interrogativa**.
- Despús-demà ens alçarem molt prompte. **Enunciativa, afirmativa**.
- ¡Aquest joc és genial! **Exclamativa**.
- M'agradaria molt que vingueres aquestes vacances. **Desiderativa**.
- No arribes tard a casa de l'àvia. **Enunciativa, negativa**.
- Possiblement em traslladaré de pis. **Dubitativa**.
- ¡Tanca la porta! **Imperativa**.

ACTIVITAT 10

Resposta oberta. Es pretén que amb oracions curtes, l'alumnat s'adone que sovint utilitza aquests tipus d'oracions.

Isabel / Manel, ¿véns aquesta nit al sopar? Hem quedat a les nou al parc. No portes begudes. Probablement vindrà també Tomàs. ¡Qué guai! Ens agradaria que arribares puntual. ¡Telefona'm!

LES PARAULES

Les relacions semàntiques de les paraules

ACTIVITAT 11

- De la importància de les paraules per a comunicar-nos.
- Resposta oberta.
- Per a expressar correctament allò que volem comunicar. Si no les utilitzàrem adequadament els missatges no s'entendrien.
- Sí, si no utilitzem les paraules adequades poden expressar una altra cosa diferent del que volem dir.

ACTIVITAT 12

Algunes de les paraules que poden aparèixer són:

aula de tecnologia	aula de música	laboratori	secretaria	consergeria	biblioteca	gimnàs
Clau anglesa, vis, martell...	Faristol, radiocasset, pissarra amb pentagrames...	Alambí, microscopi, pinça, proveta..	Arxivador classificador, escàner, fax, imprés, impressora, ordinador...	Bidell, fotocopiadora...	Diccionari, enciclopèdia, fitxa de préstec...	Baló, corda, espatllera, matalasset, plint, poltre...

ACTIVITAT 13

El professor/a els explicarà les funcions que pertanyen a cada càrrec. Amb aquesta activitat es pretén que l'alumnat compregua millor el funcionament dels centres educatius i en concret, del seu.

EL TEXT EXPOSITIU I

Explicar

ACTIVITAT 14

- a) Fals. b) Vertader. c) Vertader. d) Fals. e) Vertader.

ACTIVITAT 15

- a) De la discriminació de la dona respecte a l'home en la Universitat.
b) Sí. És la carta que escriu Carlota Montijo en el *Diario Mercantil Valenciano*, la qual està intercalada en el text de «Los estudiantes: las primeras alumnas, ateneos y protestas».
c) Amb la seua carta, Carlota Montijo ens vol convèncer de la igualtat entre hòmens i dones.
d) Amb la resta del text es pretén explicar el tema de la situació estudiantil del moment.
e) Els estudiants de la Universitat eren la majoria hòmens. El problema s'agreuà quan el 1878 les dones es disposaren a graduar-se.
f) El text emmarcador és un text expositiu, perquè intenta de fer entendre un fet (la situació estudiantil a la Universitat) a partir d'explicacions; però la carta de Carlota Montijo, que és el text que es troba dins de l'altre, és argumentatiu perquè té raonaments i arguments per tal de convèncer al receptor de la igualtat entre hòmens i dones.

ACTIVITAT 16

- El sistema digestiu humà és bàsicament un tub muscular de diferents grossors que va de la boca a l'anus i pot arribar a mesurar deu metres.
- La digestió comença en la boca. Amb les dents es talla el menjar i al mastegar es tritura i insaliva per a poder engolir-la.
- El bol alimentari que és espentat cap a la faringe per a ser deglutit.
- L'epiglotis llavors tanca la laringe perquè el menjar no se'n vaja pel camí equivocat.
- El bol descendix per l'esòfag espentat pel peristaltisme en direcció a l'estómac, on continua el procés digestiu.
- En l'estómac el menjar es mescla amb els sucus gàstrics que segreguen les seues parets.
- Les farinetes que es formen només estan parcialment digerides, i així passen, gradualment, a l'intestí prim.

ACTIVITAT 17

- No, ens està informant a propòsit del sistema digestiu humà.
- No, ens està informant a propòsit del sistema digestiu humà.
- Sí, ens vol fer entendre el procés de la digestió.
- Ens parla del sistema digestiu humà i ens explica el procés de la digestió des de que el menjar entra a la boca fins que arriba a l'intestí prim.

ELS PARLANTS

■ L'ESTÀNDARD I LES VOCALS

Es tracta d'identificar els usos de la llengua estàndard respecte d'altres col·loquials o vulgars.

ACTIVITAT

- 1) ofegar
- 2) ambaixada
- 3) monestir
- 4) sergent
- 5) joventut
- 6) títol
- 7) embut
- 8) avaria

EL TALLER LITERARI

EL CONTE POPULAR I EL CONTE LITERARI

Els objectius didàctics d'aquest apartat són:

- 1) Comprendre els textos presentats i interpretar-los.
- 2) Conèixer les diferències que s'establixen entre el conte popular i el conte literari.
- 3) Reflexionar sobre l'estructura dels contes.
- 4) Valorar la tradició literària.

Text I. La Casa de les mones

1. romanç	5. portar, conduir
2. greala	3. pegar, clavar
3. ventar	2. gibrella, safa
4. esma	7. boda, casament
5. menar	1. història, explicació
6. rònega	6. ruïnosa, sola
7. noccs	4. esforç, ànim

ACTIVITAT 1

- a) Donar la corona, i fer hereu del reialme, al que li portés la copa més bonica en el termini de deu hores.
- b) Va passar per davant d'una casa que tenia pintades a la façana tot de mones.
- c) El va eixir a obrir una mona molt ben vestida que feia de serventa i aquesta el va presentar a la seua mestressa que el va rebre molt bé.
- d) Xerrotejaven fent petar la claca.
- e) Perquè li van lliurar un orinal.
- f) Perquè l'orinal es va convertir en una copa preciosa i el rei hauria volgut deixar la corona al fill gran.
- g) Que li presentaren la greala més preciosa.
- h) El cavall.
- i) La cassola de donar menjar a les gallines, tota bruta i abonyegada.
- j) Portar-li la donzella més bonica.
- k) Una mona molt lletja, vestida com un ninot de carnestoltes.
- l) Que la mona es va tornar la donzella més bonica del món.
- m) Va donar la corona i el tron al príncep petit.

Text II. L'experiència

1. vianant	4. dement, pertorbat
2. sovint	6. desagermanat, enemistat
3. estona	7. ocultar, tapar
4. boig	2. freqüentment, habitualment
5. despeses	3. moment, instant
6. barallat	1. transeünt, caminant
7. amagar	5. costes, desemborsament

ACTIVITAT 2

- Va veure un vianant que coixejava d'una cama.
- Que continuava coixejant, però aquesta vegada de la cama esquerra, quan anteriorment ho feia de la dreta.
- Que coixejava una altra vegada de la cama dreta.
- Per què coixeja una vegada de la cama dreta i una altra de l'esquerra.
- No. Va passar pel seu costat com si no el veiera.
- Perquè el protagonista el va atrapar i el va agafar pel braç.
- Perquè no entenia el que estava passant i volia informació.
- Dos.
- Són germans.
- Perquè eren bessons.
- S'havien barallat.
- Pensa que la vida és senzilla, només la imaginació la complica sense necessitat.

ACTIVITAT 3

Popular: *La casa de les mones*.

Literari: *L'experiència*.

	<i>La casa de les mones</i>	<i>L'experiència</i>
Autor/a	– Anònim	– Slawomir Mrozek
Lloc on es desenvolupa l'acció	– Palaus i cases en llocs exòtics	– Llocs localitzables: el balcó d'una casa. Els carrers d'un poble o d'una ciutat
Absència/presència d'elements fantàstics	– Personificació de les mones – Objectes meravellosos	– Absència d'elements fantàstics
Absència/presència de frases típiques d'inici i final	– «Hi havia...» – «I van viure molts anys...»	– Absència de frases típiques

EL BLOC D'ANNA I XAVI

■ SOROLLA, VISIÓ D'ESPANYA

PROPOSTES PER A HUI

Resposta oberta.

UNITAT 2

ANEM AVANT!

■ UNA CAUSA, UN PERSONATGE: TONY RYAN

Es desenvolupa amb aquest apartat la competència social i ciutadana.

ACTIVITAT 1

Resposta oberta.

ELS MISSATGES

L'àrea transversal tractada és L'Educació Viària.

■ LA FUNCIO EXPRESSIVA

ACTIVITAT 1

- El diari tracta d'amor i sexe.
- És una llibreta de color vermell.
- Es pregunta si en Flanagan deu haver començat el seu diari o no. Si tal vegada ha passat d'escriure'l i ja no es recorda de res, o sí escriu el diari vermell. Què deu estar pensant en eixe moment, si pensarà el mateix que ella.
- 1. Que hi escriurà les respostes de tots els dubtes que tinguen les seues amigues i ella.
2. Que hi escriurà les seues experiències i les d'altra gent.
- Llegint llibres o bé preguntant a gent entesa en el tema.
- Es revolten, es miren, alcen les celles i rebufen perquè no ho tenen clar, pensen que si de cas elles li hauran de donar permís per escriure sobre les seues experiències.
- Ella considera que la seua vida sexual no és atapeïda, ampla, llarga i ben documentada.

ACTIVITAT 2

- Es parla sobre el propòsit d'una jove d'escriure un diari sobre amor i sexe.
- Li produeix vergonya i la fa posar-se vermella.
- Haurà de fer un esforç per sobreposar-se a la vergonya perquè, si no, no traurà res en clar a propòsit de la sexualitat.
- De dubte sobre les intencions d'en Flanagan a l'hora d'escriure el seu diari vermell.
- Està decebuda de pensar que si no li donen aquesta informació sols podrà escriure sobre ella i no creu que tinga suficient material.
- Es proposa d'informar-se sobre el tema de la sexualitat i així poder escriure'n.

ACTIVITAT 3

Sí que predomina la funció expressiva perquè Carlota parla en primera persona sobre els sentiments que li produeix l'escriptura d'un diari sobre amor i sexe.

ACTIVITAT 4

Resposta oberta.

ELS PROCEDIMENTS

L'objectiu d'aquest apartat és que l'alumne/a conega algun dels diccionaris especialitzats que existixen, concretament:

- Diccionaris que tracten algun aspecte concret de la llengua.
- Diccionaris de locucions i frases fetes.
- Diccionaris de barbarismes.
- Diccionaris de la rima

ELS DICCIONARIS ESPECIALITZATS I

ACTIVITAT 1

- 1) Diccionari de la rima: recopilen els mots ordenats alfabèticament a partir de les seues terminacions.
- 2) Diccionari ortogràfic: exposen la classe gramatical i totes les formes possibles dels termes que arrepleguen.
- 3) Diccionari ideològic: ordenen per grups les paraules relacionades entre elles per una idea determinada.
- 4) Diccionari de sinònims i antònims: arrepleguen en grups les paraules de sentit semblant i contrari.
- 5) Diccionari etimològic: expliquen l'origen i evolució de les paraules.

ACTIVITAT 2

Haver-hi molts camins per anar a Roma: haver-hi moltes solucions.

Tindre la mà foradada: excedir-se en les despeses.

Anar a cegues: actuar sense coneixement de causa.

ACTIVITAT 3

- No m'agrada quasi la carn de porc senglar.
- He d'anar a la secretaria perquè m'han de segellar l'imprés.
- Per a fer la faena necessitaràs: un bufador, un paper de vidre...
- Està babau la foscor li fa pànic.
- Me'n vaig a l'illa de Menorca, hauré d'ajornar l'entrevista.

ACTIVITAT 4

L'objectiu d'aquesta activitat és que l'alumne/a consulte algun diccionari de la rima i trie quatre noms per a jugar a fer rimes seguint el model proposat: Blai, cambrai, cobai, desmai.

LES EINES

En aquesta unitat els objectius que es pretenen són:

- Usar correctament el signe ortogràfic de la dièresi.
- Reconèixer el sintagma verbal predicat d'una oració.
- Conèixer els morfemes verbals.
- Identificar l'objecte directe d'una oració.
- Identificar l'objecte indirecte d'una oració.
- Diferenciar entre paraules monosèmiques i polisèmiques.
- Ampliar el vocabulari sobre el lèxic del teatre.
- Saber reconèixer un text expositiu.

LES LLETRES

La dièresi

ACTIVITAT 1

- En el dígraf *gu*, la *u* no sona, en el diftong *güi* la *u* porta una dièresi perquè sone.
- *Tra-i-dor*, tres síl·labes, perquè la dièresi trenca el diftong. *Pai-sà*, dues síl·labes perquè *ai* és un diftong.
- *Jo-ia*, dues síl·labes, perquè la *i* té valor consonàntic. *Clo-ï-a*, tres síl·labes perquè la dièresi convertix la *i* en vocal.

ACTIVITAT 2

agraïa	l·ligues	reia
baieta	lluïa	remei
beduïna	neu	llengües
boia	pasqüeres	traduïes
cuïner	proteïna	diürn
guisar	queviures	ubiquïtat
lingüïsta	quimono	

ACTIVITAT 3

Pronunciem la u de <i>qüe</i> , <i>qüi</i> , <i>güe</i> , <i>güi</i>	Trenca el diftong	La «i» consonàntica sona com a vocal
lingüïsta, pasqüeres, llengües, ubiquïtat	beduïna, proteïna, diürn	agraïa, lluïa, traduïes

ACTIVITAT 4

almoïna	deduïble	gratuït	xemeneia	quocient
atapeïda	delinqüent	heroïcitat	polaina	suïcida
beduí	eqüestre	Mireia	posseïem	traïa
cafeïna	fluïdesa	mosaic	proveïdor	truita
decaïment	genuïna	país	qualificar	veí

ACTIVITAT 5

Les paraules que han de trobar són: pingüí, raïm, peüc, ensaïmada, llaüt, creïlles, sinagües, ungüent, peülles.

■ ESCRIVIM

Els complements verbals: l'objecte directe i l'objecte indirecte

ACTIVITAT 6

- L'agenda escolar és una eina molt útil per als alumnes.
- Els gossos de races perilloses portaran morrió pel carrer.
- Els ciutadans han col·laborat en la neteja del barri.
- El nou d'octubre és el dia dels enamorats dels valencians.
- Els actors de «Spot» feren un col·loqui després de l'actuació.

ACTIVITAT 7

- Ahir vaig enllestir la meua col·lecció de minerals: tercera conjugació, primera del singular del passat.
- Els meus amics i jo farem la coreografia de dansa del conservatori: segona conjugació, primera persona del plural del futur.
- Aquestes pintures representen l'esperit de l'impressionisme: primera conjugació tercera persona del plural del present.
- Tu arribares el segon en la marató popular: primera conjugació, segona persona del singular del passat.
- L'arquitecte debatrà el seu projecte en l'ajuntament: segona conjugació, tercera persona del singular del futur.
- Vosaltres assistiu a la conferència sobre el tabaquisme: tercera conjugació, segona persona del plural del present.

ACTIVITAT 8

- M'agraden molt les marxes mores.
- El jardiner va plantar els rosers al voltant de la tanca.
- Ma mare ha comprat una iguana per al meu aniversari.
- La ministra d'educació ha inaugurat el curs acadèmic.
- El meu hámster menja fulles d'encisam.
- Vaig veure el teu germà al Museu de les Ciències.

ACTIVITAT 9

- El professor ha portat cartolines per a tots els alumnes.
- El florista regalarà el ram a la núvia.
- ¡Demana les claus del cotxe a ton pare!
- El bidell repartix les sol·licituds a tot l'alumnat.
- Pere portava regals per a tots els xiquets.
- Només fa confidències a la seua millor amiga.

LES PARAULES

La polisèmia i la monosèmia

ACTIVITAT 10

- Clau:
 - tija de ferro, de llargària i gruix variables, punxeguda d'un extrem i amb una cabota a l'altre.
 - espècia.
 - peça de metall que introduint-la en el forat d'un pany servix per a obrir i tancar.
- Sol:
 - sense companyia, sense ningú més.
 - astre lluminós al voltant del qual gira la terra.
 - cinquena nota de l'escala musical.

ACTIVITAT 11

ull: ull de l'agulla / ull de la cara

canal: canal de televisió / canalització per al reg

ratolí: peça de l'ordinador / rossegador

índex: dit de la mà / índex d'un llibre

granota: amfibi / vestit de treball d'un operari

premsa: publicació / aparell d'impremta

arc: arc de sant Martí / arc d'un violi

gat: peça de l'automòbil / mamífer

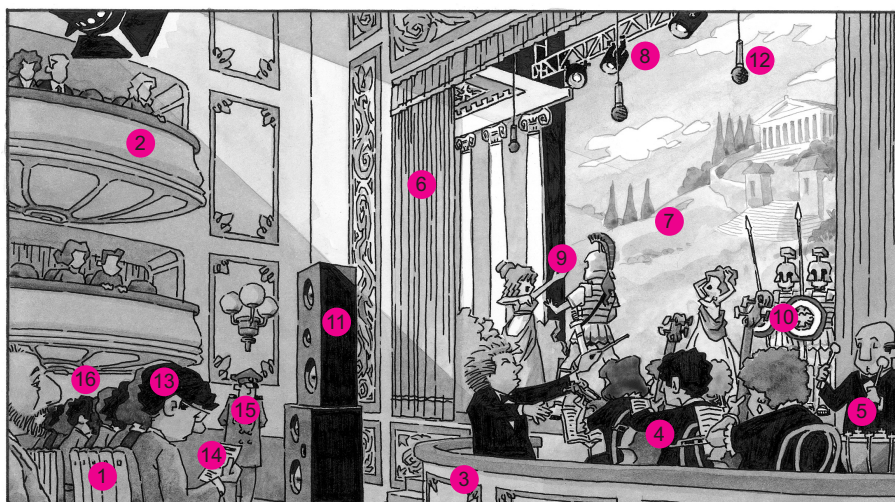
cor: element del cos humà / part central d'una població

ala: part d'un au / part d'un edifici

compàs: instrument de dibuix / grups d'unitats rítmiques

ACTIVITAT 12

(1) butaca	(9) actor/actriu
(2) llotja	(10) atrezzo
(3) escenari	(11) altaveu
(4) orquestra	(12) micròfon
(5) músic	(13) espectador/a
(6) teló	(14) fullet de mà
(7) decorat	(15) acomodador
(8) canó de llum	(16) platea.

■ EL TEXT EXPOSITIU II

Introducció, desenvolupament i conclusió

ACTIVITAT 13

- La falconeria és l'art de criar i d'ensinistrar per a la caça els falcons i altres aus de presa.
- El milà és depredador de peces molt modestes, com ara granotes i rèptils, i la seua alimentació depén en gran part de carnús i deixalles.
- Guaitaven les parelles que es trobaven nidificant fins que, en el moment adequat, se'n duïen les cries del niu.
- Amb l'ajuda d'ocells reclam, acostumant-los a menjar en la mà, deixant-los envolar-se quan tenien fam i donant-los una ració generosa en tornar.
- El falcó és més apropiat en grans espais, en canvi se'n desix malament a les zones boscoses, on l'astor el supera en capacitat de vol i eficàcia.

ACTIVITAT 14

- El tema és la falconeria.
Es presenta a la introducció que abraçaria el primer paràgraf.
- Ens informa sobre els animals que fan servir els falconers per a la caça, com els aconsegueixen i com els ensinistren.
L'exposició abraçaria el segon paràgraf.
- Una vegada ensinistrats falcó i astor, la conclusió és que cadascun serveix per caçar en diferents circumstàncies.
La conclusió abraçaria el tercer paràgraf.

ACTIVITAT 15

Resposta oberta.

ELS PARLANTS

■ L'ESTÀNDARD I L'ACCENTUACIÓ

ACTIVITAT

- 1) atmosfera
- 2) però
- 3) futbol
- 4) estudia
- 5) acne
- 6) olimpíada
- 7) Nobel
- 8) xofer
- 9) véncer
- 10) Etiòpia.

EL TALLER LITERARI

LA NOVEL·LA

Els objectius didàctics d'aquest apartat són:

- 1) Millorar la comprensió i la interpretació dels diversos missatges.
- 2) Llegir textos d'autors/es rellevants de la tradició literària.
- 3) Identificar i analitzar el tema i l'argument en cada novel·la
- 4) Produir textos d'intencionalitat literària des de posicions personals crítiques i creatives.

ACTIVITAT 1

1. Els problemes de l'adolescència.	3. Tirant lo Blanc narra les heroïcitats d'un cavaller que per la seua valentia i estratègia militar aconseguix alliberar l'Imperi Grec del setge dels turcs. Més tard es casa amb Carmesina, filla de l'emperador, i esdevé hereu al tron.
2. La importància de l'amistat.	4. Friedrich era un xiquet alemany que vivia tranquil fins que un dia comença a ser humiliat i maltractat pels seguidors de Hitler. Al final mor perquè durant un bombardeig no el deixen entrar al refugi antiaeri pel fet de ser jueu.
3. Les aventures d'un cavaller i el seu ascens en l'escala social.	1. Raquel és una jove que, mitjançant el seu diari, ens fa partícips dels seus problemes: no s'agrada a si mateixa, té problemes amb la família i la seua millor amiga es mor. La seua actitud crítica, les converses amb els pares i el suport de les amistats l'ajudaran a superar-ho tot.
4. La xenofòbia nazi contra els jueus.	2. El petit príncep viu, juntament amb una flor i tres volcans, en un minúscul asteroide. Es troba molt sol i ix a l'espai a la recerca d'un amic, però quan arriba a la Terra sent més que mai la solitud. Una rabosa li ensenya com fer amics i aleshores decidix, ajudat per una serp, tornar al seu planeta.

ACTIVITAT 2

<p>Gustau de Catllar ven al llibreter Sauleda un exemplar de la mítica Bíblia Valenciana. Quan Gustau de Catllar s'assabenta de l'autèntic valor del llibre el vol recuperar però és assassinat pel llibreter, que també matarà un altre ric a qui ha venut el llibre per a poder-lo recuperar.</p> <p>Caldes, un periodista, sospita de Sauleda i el descobreix.</p>	<p>– La lluita per la possessió d'un incunable.</p>
<p>Un grup de joves, amb l'ajuda d'un investigador, troben en el fons d'un llac una gruta amb criptosaures. La mort d'un periodista que els segueix fa que el Ministeri els prohibisca l'entrada.</p> <p>El govern decidix portar les cries a un zoo, fet que originarà la venjança dels animals prehistòrics.</p>	<p>– La venjança dels criptosaures.</p>
<p>Miquel és segrestat per uns individus que volien l'últim invent de son pare. Després de passar moltes peripècies en un soterrani és alliberat per membres del govern que també pretenen quedar-se amb l'invent.</p> <p>El pare accedirà al final a canvi de poder legalitzar un immigrant xinès amic de Miquel.</p>	<p>– La importància dels invents.</p>
<p>En unes excavacions paleontològiques apareix un espècimen de dinosaure intel·ligent amb la seua nau. Juntament amb Melcior, un dels paleontòlegs, inicia un viatge extraordinari que acabarà amb la partida de tota la humanitat de la terra i el retorn dels rèptils.</p>	<p>– conflicte entre la natura i l'espècie humana.</p>

ACTIVITAT 3

Resposta oberta.

EL BLOC D'ANNA I XAVI

■ HEATHROW NO DEIXA EMBARCAR AMB UNA SAMARRETA DE CÒMIC INFANTIL

PROPOSTES PER A HUI

Resposta oberta.

UNITAT 3

PARLEM D'IGUAL A IGUAL!

■ UNA CAUSA, UN PERSONATGE: GEORGE SAND

Es desenvolupa amb aquest apartat la competència social i ciutadana.

ACTIVITAT 1

Resposta oberta.

ELS MISSATGES

El tema transversal tractat és l'educació per a la igualtat dels sexes.

■ LA FUNCIÓ EXPRESSIVA II

ACTIVITAT 1

- Creu que és una persona molt receptiva i d'eixes que t'escolten de debò.
- Creu que és una xica molt madura, en segons quines coses; que té molta personalitat i que tothom li té respecte.
- Ella pensa que és infantil, insegura, amb l'adolescència retardada.
- Als companys de curs els cau molt bé, i la tenen per una mena d'intel·lectual.
- Pensa que és el més lleig de la classe, que fa la impressió com si no anara prou net, amb les ulleres de cul de got que gasta, els cabells mal tallats, tot ple de grans.
- L'Oriol.
- L'Oriana ha callat i a la Raquel li ha semblat estranya.

ACTIVITAT 2

Exclamacions / Interjeccions	Lèxic valoratiu	Verbs en 1a persona	Signes no verbals	Formes lingüístiques convencionals
Però si sóc infantil, insegura, amb l'adolescència retardada...! És que no m'ho puc creure! I la cosa que m'ha dit que m'ha deixat més parada de totes és que li agrada al Llompart! Però si estic convençuda que li caic fatal! ecs! Jo que el trobe un fatxenda, ell i la seua Honda MXT, sempre fardant!	els caic molt bé, li caic fatal, em veig afavorida, És l'hòstia, és un tio cagat de por, una terrible tímidesa , el trobe un fatxenda, sempre fardant, em tenen per una mena d'intel·lectual.	em costa he explicat sóc dic em veig estic convençuda vaig dir el trobe he dit m'encantaria he preguntat tinc no m'ho puc creure	ecs!	És l'hòstia

ACTIVITAT 3

Resposta oberta

ELS PROCEDIMENTS

L'objectiu d'aquest apartat és que l'alumne/a conega algun dels diccionaris especialitzats que existixen, concretament:

- Diccionaris que arrepleguen vocabularis particulars
- Diccionaris que arrepleguen termes d'una llengua i els tradueixen a una altra.

■ ELS DICCIONARIS ESPECIALITZATS II

ACTIVITAT 1

- **Espectora:** dona que es dedica a escriure, a compondre literàriament.
- **Fontanera:** qui té per ofici procurar el bon funcionament de les fonts i de la distribució d'aigua.
- **Jornalera:** la que treballa a jornal.
- **Metgessa:** dona que té autorització acadèmica i legal per a exercir la medicina.
- **Xofera:** la que té per ofici de conduir automòbils.

Candela, G. I Martínez M.C. *Vocabulari de la dona*.
Generalitat Valenciana.

ACTIVITAT 2

Esports	Instrumentos musicals	Estris de cuina	Jardineria
mallot	violí	furgadents	podadora
bicicleta	diapasó	cassola	estral
barra fixa	tabal	cafetera	rasclat
flotador	fagot	fregidora	hivernacle
guants de boxa	triangle		

ACTIVITAT 3

Valencià	Anglès	Alemany	Castellà	Italià	Francés
bombolla	bubble	blase	burbuja	bolla	bulle
dàtil	date	dattel	dàtil	dattero	datte
família	family	familie	família	famiglia	famille
foc	fire	feuer	fuego	fuoco	feu
llum	light	licht	luz	luce	lumière
pebre	pepper	pfeffer	pimienta	pepe	poivre
son	sleep	schlaf	sueño	sonno	sommeil

LES EINES

En aquesta unitat els objectius que es pretenen són:

- Aplicar correctament les regles de l'apostrofació i la contracció.
- Identificar els diferents complements circumstancials d'una oració.
- Diferenciar en les paraules homònimes entre homòfones i homògrafes.
- Ampliar el vocabulari sobre el lèxic del cinema i del parc.
- Identificar els elements de la cohesió d'un text expositiu.

LES LLETRES

Els articles contractes

ACTIVITAT 1

- He anat a cal dermatòleg pels èczemes que tinc als braços.
- Pel meu aniversari m'he triat un llibre d'aventures dels que m'han recomanat.
- Estic farta del meu veí pels assajos de dolçaina que fa als estius.
- Hem travessat el riu pel pont que hi ha als afores del poble.
- Anirem a cal germà dels artistes que actuen al teatre del meu poble.

ACTIVITAT 2

- A l'endemà d'arribar del viatge, anàrem a cals iaïos per veure'ls.
- L'autobús de l'excursió arribarà a la porta de l'institut al migdia.
- Hem anat a ca l'Andreu per parlar dels projectes que presentarem al Ministeri de Treball.
- Farem un passeig pels voltants del barri antic al vespre.
- Els turistes, a l'hora de dinar, baixaren al *hall* de l'hotel per l'escala, a causa d'una avaria als ascensors.
- El concert que se celebra a l'Auditori serà interpretat pels músics de l'orquestra filharmònica dels països de l'Est.

ACTIVITAT 3

– al museu	– per la essa	
– de l'impressionista	– ca la mestra	– a la italiana
– per l'home	– a l'instrument	– de la hac
– cal iugoslau	– del holding	– per la unglà
– a la hippy	– per l'hivern	– ca la infermera
– de la universitat	– ca l'informàtic	

ACTIVITAT 4

- Pel maig vaig veure als carrers d'Alacant l'excavació feta pels operaris que buscaven ruïnes dels antics pobladors de la ciutat.
- A l'hospital comarcal realitzen operacions d'oftalmologia als pacients amb problemes d'hipermetropia.
- L'advocada dels homicides arribà tard pel canvi d'horari a les oficines dels nous jutjats.
- La música de l'orquestra interpretada pels nous components als salons del palau municipal va ser molt aplaudida pels assistents.

■ ESCRIVIM

Els complements verbals: els complements circumstancials

ACTIVITAT 5

- *Abans*: temps / *Ara*: temps / *No*: negació.
- *Prop*: lloc.
- *Baix*: lloc / *Més*: quantitat / *Dalt*: lloc.
- *Dissimuladament*: mode.
- *Així*: mode.
- *Sovint*: temps.
- *Quan*: temps / *Baix*: lloc.
- *Lentament*: mode.

ACTIVITAT 6

- a l'excursió: lloc / amb tota la classe: companyia.
- amb la clau anglesa: instrument.
- com un beneït: mode.
- davant l'institut: lloc.
- amb l'ordinador: instrument.
- a l'autovia de Madrid: lloc.
- molt: quantitat.
- potser: dubte / després-demà: temps.
- sempre: temps / amb roba cridanera: mode.
- amb el teu veí: companyia.

ACTIVITAT 7

Resposta oberta. Us proposem alguns exemples:

- Els meus amics han arribat tard a l'estació.
- Els cérvols viuen plàcidament a les muntanyes.
- La consellera d'educació va proposar l'estiu passat un canvi de la llei.
- L'alumnat de segon ha col·laborat aquest any en l'organització de la setmana cultural.
- El meu avi seia tranquil·lament prop de la llar.

LES PARAULES

L'homonímia

ACTIVITAT 8

Resposta oberta. El professor/a tindrà en compte que en les oracions fetes per l'alumnat es veja clarament el significat de les paraules proposades.

ACTIVITAT 9

- El fi: objectiu / la fi: acabament. Homògrafes i homòfones.
- Pot: verb poder / pot: substantiu (recipient). Homògrafes i homòfones.
- Mon: possessiu / món: substantiu. Homòfones.
- Massa: quantitatiu / maça: substantiu. Homòfones.
- Coure: verb / coure: substantiu. Homòfones i homògrafes.
- Cara: substantiu / cara: adjectiu. Homògrafes i homòfones.
- Sí: adverbí afirmatiu / si: conjunció condicional. Homòfones.

Espais lúdics

ACTIVITAT 10

Resposta oberta. El professor/a triarà alguns dels treballs realitzats per l'alumnat on es veja el vocabulari dels diferents espais lúdics que freqüenta la joventut.

EL TEXT EXPOSITIU III

Trests lingüístics

ACTIVITAT II

	Verbs en present amb valor atemporal	Formes impersonals	Connectors lògics	Adjectius no valoratius	Oracions enunciatives
Text 1	És s'aplega s'escampa	s'ha conservat s'aplega s'escampa	Però És per això	Mundial religiosa romànics murals nombrosa	L'art per excel·lència de Catalunya, el romànic, s'ha conservat a les Terres de Lleida. [...]
Text 2	es troba és es dirigeix parlen té és desemboca	es troba es dirigeix	a causa de però Inicialment	occidental catalans única atlàntica axials oberta físics i humans atlàntic pirinenques catalanes lingüística occitana feudals pirinencs aragonesos i catalans	La Vall d'Aran (era Val d'Aran en aranés), vall de capçalera de la Garona, es troba a l'extrem occidental dels Pirineus catalans, al NO del territori de Catalunya, i és l'única vall atlàntica del Principat, a causa de la seua situació al N de la carena dels Pirineus axials, oberta a les planes d'Aquitània, cap a on es dirigeix la Garona, riu que desemboca a l'Atlàntic, a prop de Bordeus. [...]

ELS PARLANTS

■ L'ESTÀNDARD I L'ACCENTUACIÓ

ACTIVITAT

- 1) calb
- 2) canvi
- 3) verd
- 4) fang
- 5) llaurador
- 6) agulla
- 7) diners
- 8) orxata
- 9) quaranta
- 10) molt

EL TALLER LITERARI

LA NOVEL·LA

Els objectius didàctics d'aquest apartat són:

- 1) Analitzar oralment o per escrit els fragments llegits.
- 2) Conèixer la caracterització dels personatges.
- 3) Descriure una persona tot utilitzant els procediments estudiats.
- 4) Interpretar i produir textos literaris escrits des de posicions personals crítiques i creatives.

ACTIVITAT 1

Text I

- Jesús Maria Aguiló i Bonet: **Convencional** (el diferencia d'altres).
- Pitàgores: **Simbòlic** (pels deus de mates i perquè es passava el dia estudiant –caràcter, costums–).

Text II

- Tots són convencionals.

Text III

- El senyor Dubon: **Convencional**.
- Ullsdetita: **Simbòlic** (perquè quan acluca els ulls li queden petits com els d'una tita –físic–).

ACTIVITAT 2

Descripció física	Descripció psicològica
Text 1: més que alt, llarguerut, i més que prim, escanyolit / Alçada i excessiva longitud del coll (...) el cap, pelat i lluent. Un nas ganxut / Vestia jaqueta blau fosc i camisa blanca... / aire d'empleat de funerària amb cap de voltor / Clavellina roja al trauc de la jaqueta.	Devia tindre algun tic nerviós que el feia moure, amunt i avall.
Text 2: Els ulls d'ametla... / La cara llustrosa / Els cabells negres i lluents i rulls / Les mans fortes, grans/ No tenia les cames tortes / Duia uns pantalons vells... / Una camisa de color blau destenyit / Un mocadoret al coll / Un capell de llata / Caragols als cabells.	Cap.
Text 3: Cap.	Alumna exemplar / Treballadora, sensata, disciplinada / Comportament digne d'imitació / Felç.

Descripció física	Descripció psicològica
Text 4: Cap.	Terriblement obstinada / Tossuda / Estúpida.
Text 5: Adult / Té trenta anys / Molt bona condició física.	Prudent i atrevit alhora , individu calculador / Porta una vida ordenada, hàbits regulars / Drama interior, normalitat superficial.
Text 6: Cabells llargs i negríssims, ulls obscurs, celles partides. Pell bruna de cara i mans, mans resseques d'aparença càlida / Expressió dolça en la mirada i en el rostre.	Home cortés i noble , ésser angèlic.

ACTIVITAT 3

Resposta oberta.

EL BLOC D'ANNA I XAVI

■ L'ESPOSA D'EINSTEIN

PROPOSTES PER A HUI

Resposta oberta.

UNITAT 4

DESCOBRINT-NOS

■ UNA CAUSA, UN PERSONATGE: FRANK McCOURT

Es desenvolupa amb aquest apartat la competència social i ciutadana.

ACTIVITAT 1

Resposta oberta.

ELS MISSATGES

El tema transversal tractat és l'educació sexual.

■ LA FUNCIO CONATIVA

ACTIVITAT 1

- Al lector.
- "Qui ho havia de dir, que seria així, però mira, ja veus com són les coses, oh pobres de nosaltres, vulgars mortals".
- Que és una bajanada, una totxeria, que hui en dia s'criuen unes beneiteries..., que no saben quina cosa inventar per tal d'atraure l'atenció.
- Estàs assegut còmodament en la butaca, hui estàs content, potser per res especial, fa un dia esplèndid, la llum entra meravellosa per la finestra, el sol lluu generós, o està ennuvolat, a punt de ploure, i t'agrada aquest ambient calm, las.
- Tens set, una set realment insuportable, desèrtica, t'alces i, encara pensant en el que has llegit, vas a la cuina, obres el frigorífic i traus l'ampolla d'aigua, però t'ho repenses i et prepares un gin-tònic, tornes a la cambra i, abans de seure, poses un disc, l'Astres, el darrer treball de Llach. Encens una cigarreta, tornes a agafar el llibre i et disposes a la lectura.
- Que tots aquests petits detalls, ben senzills fan d'eixa estona un principi de felicitat.
- Una veu femenina pregunta per Vicent.
- Contestes, educadament, que s'ha equivocat, que allí no viu cap Vicent, i penges, sense més explicacions.
- Que no penses agafar el telèfon ni alçar-te si criden a la porta, no tens la més mínima intenció de permetre que res no et destorbe de seguir la lectura.
- Agafes el got, i tot just, quan vas a beure sents: ¡BROOOMBUMBRAOOORRRUUUMBA!

ACTIVITAT 2

- Provocar una conducta determinada en el lector mentre llig el conte.
- Vol que pense que sap quina serà la seua reacció en cada moment de la lectura.
- Resposta oberta.
- Imperatiu: imagina, imagina.
- Vocatiu: amic lector.

ACTIVITAT 3

- L'objectiu que pretén el text número 1 és convèncer el lector perquè es faça soci de la Creu Roja i així ajudar aquelles persones necessitades per aconseguir un bon futur.
L'objectiu que pretén aconseguir el text número 2 és convèncer el lector que aquest setmanari, encara que no siga gran en tamany i en tirada, sí conté una bona informació.
- Al text número 1, es demana directament la col·laboració del lector, a més, la imatge que presenta suggereix una persona necessitada d'ajuda que té vergonya de mostrar el seu rostre afectat per la situació.
Al text número 2, s'utilitza una frase feta que denota la importància del producte i la imatge que presenta està directament relacionada amb la frase feta, un pot menut de confitura.
- Imperatiu: fes-te'n soci.

ELS PROCEDIMENTS

L'objectiu d'aquest apartat és que l'alumne/a conega les tècniques de treball adequades a una pràctica habitual a l'institut: l'exposició oral. En aquesta unitat ens centrarem en la seua preparació.

■ L'EXPOSSICIÓ ORAL: LA PREPARACIÓ

ACTIVITAT 1

Resposta oberta. L'objectiu és que l'alumne/a reflexione sobre les exposicions orals que hagen pogut realitzar perquè s'adonen de les mancances i les puguen corregir.

ACTIVITAT 2

Resposta oberta: es tracta que l'alumne treballa l'exemple com una de les tècniques didàctiques més adients en l'exposició oral.

ACTIVITAT 3

En aquesta activitat els alumnes prepararan l'exposició oral que realitzaran en la unitat següent.

LES EINES

En aquesta unitat els objectius que es pretenen són:

- Utilitzar correctament el guionet en els números, en les paraules compostes i entre un pronom feble i el verb.
- Diferenciar entre verbs copulatius i verbs predicatius.
- Distingir entre predicat verbal i predicat nominal.
- Identificar l'atribut d'una oració.
- Identificar el predicatiu d'una oració.
- Conèixer i utilitzar correctament paraules sinònimes en diferents contextos.
- Ampliar el vocabulari sobre el lèxic dels centres esportius.
- Reconèixer els adjectius especificatius no valoratius del text expositiu.

LES LLETRES

El guionet

ACTIVITAT 1

- Al supermercat hi havia **seixanta** caixes de cerveses; en cada caixa hi havia **huitanta-cinc** botelles; cada botella tenia **noranta-set** centilitres i el seu preu era de **vint-i-sis cèntims**.
- A la biblioteca hi ha **cent setze** prestatgeries; cada prestatgeria té **dèssset** prestatges; cada prestatge conté **quaranta-tres** llibres i cada llibre té **dues-centes vint-i-dues** pàgines.
- Al concert assistiren **cinc mil nou-centes vint-i-set** persones; l'orquestra estava composta per **cent seixanta-huit** músics i interpretaren **díhuit** peces.

ACTIVITAT 2

abans-d'ahir	labiodental	pseudoderivat
arximilionari	mà-llarg	quaranta-huit
best-seller	no-agressió	socioeconòmic
busca-raons	no-intervenció	sotscomissari
compta-revolucions	nord-coreà	sotspräsident
després-anit	nyam-nyam	subsecretari
esclata-sang	pèl-roig	sud-oest
escura-xemeneies	play-boy	vicerector
gira-sol	prehistòria	vint-i-nou
huit-cents cinquanta	presocràtic	xup-xup

ACTIVITAT 3

balla'ns	estimar-te
comparar-vos	fotografieu-nos
complaure-vos	llig-me
dibuixa'l	pinta't
digues-me	prendre's
doneu-li	recita'ns
escolta'm	venja'ls
escriure'ns	vestiu-me

ACTIVITAT 4

dalai-lama	penya-segat
fox-terrier	serbocroat
jet-set	sordmut
malnom	subaltern
mata-segells	trencaclosques

ESCRIVIM

El predicat nominal. L'atribut. El predicatiu

ACTIVITAT 5

- Antoni i Eduard // són amics de tota la vida.
- Eixe paisatge // sembla una fotografia.
- Jaume // està molt malalt.
- Joan Carles Ferrero // va guanyar el torneig de tenis.
- Júlia // m'ha regalat una colònia d'aroma de fruites.
- La teua cosina // és la delegada de la nostra classe.
- Laura // passeja totes les vesprades el gos pel parc.

ACTIVITAT 6

- Alfred viu durant el curs (complement circumstancial de temps) a València (complement circumstancial de lloc). **Predicativa.**
- David i Laura han netejat el magatzem (objecte directe) amb la mànega de pressió (complement circumstancial d'instrument). **Predicativa.**
- Els manifestants repartiren pamflets (objecte directe) per tots els comerços del barri (complement circumstancial de lloc). **Predicativa.**
- Hem amuntegat totes les caixes (objecte directe) en un racó de l'aula (complement circumstancial de lloc). **Predicativa.**
- Manel va regar els geranis (objecte directe) a la vesprada (complement circumstancial de temps). **Predicativa.**
- Mon pare ha comprat una parcel·la (objecte directe) en la Serra d'Espadà (complement circumstancial de lloc). **Predicativa.**
- Xavier semblava enujat (adjectiu). **Atributiva.**
- Eixes fotografies semblen retocades (adjectiu). **Atributiva.**
- El cor és un òrgan vital (substantiu). **Atributiva.**
- El director del museu és un catedràtic (substantiu). **Atributiva.**
- Els iogurts de la nevera estan caducats (adjectiu). **Atributiva.**
- L'arròs de la paella està salat (adjectiu). **Atributiva.**

ACTIVITAT 7

- Eixe joguet està trencat. **Atribut:** trencat.
- El nou hotel de Benidorm sembla el paradís. **Atribut:** el paradís.
- El pastisser sempre fa unes postres originals. **Predicatiu:** originals.
- Els gelats han arribat mig desfets. **Predicatiu:** mig desfets.
- Glòria pareixia trista. **Atribut:** trista.
- Jordi esperava els resultats impacient. **Predicatiu:** impacient.
- La cristalleria de l'aparador és de cristall de Bohèmia. **Atribut:** de cristall de Bohèmia.
- Roser ha imprès les etiquetes tortes. **Predicatiu:** tortes.

ACTIVITAT 8

Resposta oberta. El professor/a farà llegir l'alumnat les seues oracions per tal de corregir aquelles que no estiguen ben construïdes.

■ LES PARAULES

La sinonímia

ACTIVITAT 9

- Dissabte faré la festa del meu aniversari.
- El bibliotecari ha hagut de **catalogar** totes les novetats editades enguany.
- El material **essencial** per a l'assignatura de dibuix és el compàs i els regles.
- Hem encarregat a l'**orfebre** un braçalet d'argent.
- Júlia va caure per l'escala i es va **fracturar** el peroné.
- L'actitud **arrogant** de Manel li portarà molts problemes.
- L'examen de valencià m'ha semblat molt **complicat**.
- Per Nadal férem una **caminada** per la vall de la Murta molt interessant.
- S'ha matriculat al gimnàs perquè vol estar més **musculat**.

ACTIVITAT 10

De l'església sortia una **pudor** insuportable, però no per això vaig **renunciar a** entrar-hi. Una gernació de límits imprecisos l'havia convertit en **habitatge**, **casa** i dormitori. Jeien estesos pel **sòl**, sobre matalassos **malmesos** i **protegits** amb cartrons. Els pocs bancs que quedaven, de fusta treballada amb filigranes, **s'usaven**, **s'empraven** per dividir les **habitacions** de les diferents famílies. Els **planys**, **crits** dels malalts i els plors dels **xiquets** feien posar la pell de gallina. Als **cristalls**, **vidres** la roba estesa es menjava la poca llum que maldava per entrar tenyida de blau i roig.

En un racó de l'església va créixer de sobte una **disputa**, **conversa** apassionada. Els crits pujaven de to i la gent **s'ajuntava**, **s'acumulava** enmig de la confusió. Pel que vaig poder comprendre, un dels refugiats pretenia **asclar**, **trencar** un banc per fer una **fogata**, **pira** i els altres tractaven d'**impedir-li-ho**. Feia fred, molt de fred. Finalment, un milicià armat **va escindir**, **va truncar** la discussió. Va cridar més que ningú i va aconseguir que el banc es quedés on era.

XAVIER MORET. *El manuscrit perdut*. Ed. Empúries.

ACTIVITAT 11

Resposta oberta. Aquesta activitat pretén que l'alumnat faci un treball de recerca sobre les activitats que s'ofereixen en un centre esportiu buscant a les enciclopèdies o en Internet. A més, es pretén que utilitzen les pautes marcades per a l'exposició oral en l'apartat *ELS PROCEDIMENTS* d'aquesta unitat.

ACTIVITAT 12

Resposta oberta. Aquesta activitat pretén que l'alumnat siga creatiu i es fixe en la confecció dels fullets publicitaris.

Convèncer

ACTIVITAT 13

- Ens vol convèncer que després de totes les festes que hem gaudit al llarg del mes de desembre, hem de posar-nos a treballar de valent per poder fer front a un any que es presenta difícil a causa de la recessió econòmica.
 - Tenim indicis per donar i per vendre: el preu rècord del barril de petroli, l'encariment dels preus, la davallada en les contractacions d'hipoteques, l'esforç cada vegada més gran per poder tornar la quota mensual, la congelació en la venda de pisos..
- Potser ningú no ens va advertir que, en els anys de bonança, calia estalviar una mica per quan el cicle econòmic fes el tomb.

ACTIVITAT 14

Resposta oberta.

ELS PARLANTS

■ L'ESTÀNDARD I EL GÈNERE

ACTIVITAT

- 1) la dent
- 2) les postres
- 3) la calor
- 4) la vall
- 5) els llegums
- 6) el fron
- 7) el corrent
- 8) les anàlisis
- 9) els dubtes
- 10) els avantatges

EL TALLER LITERARI

L'ESPAI

Els objectius didàctics d'aquest apartat són:

- 1) Reflexionar sobre la importància de l'espai en una narració.
- 2) Reconèixer els mecanismes utilitzats en la descripció dels espais.
- 3) Descriure l'espai propi tot aplicant-hi les indicacions donades.
- 4) Produir textos d'intencionalitat literària des de posicions personals crítiques i creatives.

ACTIVITAT 1

- Text 1: Espai imaginari («ciutats inexistents»).
- Text 2: Espai objectiu: la selva / Espai subjectiu: «L'assassí era un home de ciutat», «aquella selva era per a ell el més paregut a un infern». Real. Exterior.
- Text 3: Espai objectiu i real.
- Text 4: Espai interior, subjectiu («l'estança resultava tèntrica...»). La descripció dels objectes és, generalment, objectiva.
- Text 5: Espai simbòlic (lloc on apareixen dones llegendàries).
- Text 6: Espai interior, subjectiu i simbòlic («soterrani (...) el feia sentir incòmode»).
- Text 7: Espai exterior, real (nom de carrers d'Alzira).
- Text 8: Simbòlica.

ACTIVITAT 2

Resposta oberta.

ACTIVITAT 3

Resposta oberta. Per a fer aquesta activitat caldrà que l'alumne/a es documente sobre l'època i el lloc on se situa històricament el personatge triat, ja que d'aquesta manera es podran treballar millor els contrastos, i la possible perplexitat, de les noves situacions.

EL BLOC D'ANNA I XAVI

■ LES CENDRES D'ÀNGELA

PROPOSTES PER A HUI

Resposta oberta.

UNITAT 5

VIURE EN VERD

■ UNA CAUSA, UN PERSONATGE: JACQUES-YVES COUSTEAU ■

Es desenvolupa amb aquest apartat la competència social i ciutadana, així com el coneixement i interacció amb el món físic.

ACTIVITAT 1

Resposta oberta.

ELS MISSATGES

El tema transversal tractat en aquesta unitat és l'educació ambiental.

■ LA FUNCIO REFERENCIAL ■

ACTIVITAT 1

- Per la seua dimensió humana, fou ferit diverses vegades, es va trencar la cama i mor d'un vulgar constipat
- És un militar, un capità que dirigeix els soldats d'un imperi.
- Tímid i inexpert.
- A la base aèria de Torrejón de Ardoz (Madrid), poc abans de les 22 hores.
- La vicepresidenta primera del Govern, María Teresa Fernández de la Vega.
- El pilot Agustín Rey, el copilot Sergio Muñoz i l'auxiliar de vol Daniel González.
- De complicitat en l'intent de l'ONG francesa "L'Arca de Zoé" de traslladar a França 103 nens.

ACTIVITAT 2

- Text 1: Les característiques del personatge "Tirant".
Text 2: L'alliberament dels tripulants detinguts al Txad acusats de complicitat en l'intent d'una ONG de traslladar nens.
- Text 1: Àmbit acadèmic.
Text 2: Àmbit periodístic.
- Text 1: Mode indicatiu: és, destaca, es va trencar...
Text 2: Mode indicatiu: han arribat, ha rebut, hi ha...
- Text 1: Tirant és un heroi modern per la seua dimensió humana.
Perquè si Tirant destaca per la seua valentia i intel·ligència amb les armes, davant de Carmesina es converteix en un personatge tímid i inexpert.

Text 2: Els dos catalans i el menorquí que han estat alliberats aquest divendres al Txad han arribat poc abans de les 22 hores d'avui a la base aèria de Torrejón de Ardoz (Madrid), on els ha rebut la vicepresidenta primera del Govern, María Teresa Fernández de la Vega.

Els tripulants, acompanyats pel secretari d'Estat d'Afers Estrangers, Bernardino León, han arribat en un avió de la Força Aèria Espanyola que ha sortit de Djamena, la capital txadiana, a les 17.15 hores.

- No, la informació és totalment objectiva, en cap moment parlen en primera persona per dir el que pensen o creuen a propòsit dels temes.

ACTIVITAT 3

Resposta oberta

ELS PROCEDIMENTS

L'objectiu d'aquest apartat és que l'alumne/a conega les tècniques de treball adequades a una pràctica habitual a l'institut: l'exposició oral. En aquesta unitat ens centrarem en la seua realització.

■ L'EXPOSSICIÓ ORAL: LA REALITZACIÓ

ACTIVITAT 1, 2, 3, 4

En aquestes quatre activitats es proposa la realització de quatre exposicions orals, una per a cada grup. A més a més, seguint les pautes que apareixien en la unitat, cada grup avaluarà l'exposició oral dels altres tres grups.

LES EINES

En aquesta unitat els objectius que es pretenen són:

- Emprar adequadament les consonants alveolars sordes.
- Diferenciar entre pronoms personals forts i febles.
- Utilitzar correctament els pronoms personals forts.
- Utilitzar correctament els pronoms interrogatius.
- Reconèixer paraules antònimes.
- Ampliar el vocabulari sobre el lèxic del restaurant.
- Reconèixer la finalitat del text argumentatiu.

LES LLETRES

Les consonants s, ss, c, ç

ACTIVITAT 1

En posició inicial de paraula	Safareig, sofregir, somiar
Entre vocals	Cuirassa, emissió, grandíssima, metgessa
Entre consonant i vocal	Astigmatisme, capsa, espés, espontani, estupend, pansa, pensar
En posició final de paraula	Cabàs, cas, espés

ACTIVITAT 2

sabó	terrasa	compàs	boníssims
estiu	estrany	salut	sofre
massapà	fortíssima	passió	diversió
arròs	abadessa	prestigi	regalèssia
sivella	vernís	comtessa	barnús

ACTIVITAT 3

En posició inicial de paraula	Ceba, cendrer, cirera, civil
Entre vocals	Puça, raça, races, Vicent
Entre consonant i vocal	Creença, forçut, tòrcer, constància
En posició final de paraula	Atroç, capaç, feliç

ACTIVITAT 4

abraçar	centena	encert	lluç
açò	vici	cistella	nació
adreça	circ	exercitar	ocell
caçador	esperança	intel·ligència	renaixença
cançó	constància	lliçó	cérvol

ACTIVITAT 5

sabata	plaça	mos	véncer
freqüència	ensenyar	veloç	confiança
centre	ignorància	sempre	artista
cita	pinça	celebrar	paciència
possible	naixença	rossa	força
puces	concert	dreçar	llaç

ESCRIVIM

Els pronoms personals tòpics

ACTIVITAT 6

- Nosaltres volem anar al cinema, però **ells/elles** volen anar a la fira.
- No vages **tu**, m'ho ha demanat a **mi**.
- Jo vaig arribar puntual, **ell/ella** va arribar tardíssim.
- ¿És **vosté** el doctor Fuster?
- Laia i Ferran es barallaven entre si per la pilota que **tu** els regalares.
- És molt vanitosa, sols pensa en **ella** mateixa.
- Jo aniré amb el cotxe, amb **mi** poden vindre quatre més.
- Entre **tu** i **jo** (també admet altres pronoms) hi ha una gran diferència d'edat.

ACTIVITAT 7

Hola, sóc Irene. Jo sóc una adolescent com **tu**, amb molts amics i amigues a l'institut. Amb **ells** i **elles** parle tots els dies a l'hora de l'esplai. **Nosaltres** som alumnes de segon d'ESO. A **mi** m'agrada la tecnologia, però la meua amiga Júlia diu que **ella** és incapaç de fer els treballs per si **mateixa**, sempre necessita de l'ajuda dels seus pares. I a **vosaltres**, ¿quines matèries us agraden?

Els pronoms interrogatius

ACTIVITAT 8

- ¿Qui vol torrons?
- ¿Aquest cap de setmana, ¿on anirem?
- ¿Què t'ha passat aquest mati?
- ¿On anares de festa aquest Cap d'any?
- D'aquestes pel·lícules, ¿quines vols veure?
- ¿On aniràs aquestes vacances de Nadal?
- Dels llibres de valencià, ¿quin has triat per a aquesta avaluació?
- ¿Quan has arribat del viatge que feres al Marroc?
- ¿Quant pagares pel teu pis?
- ¿Què has volgut insinuar?
- ¿Qui no ha volgut participar en l'elaboració del mural?
- ¿Com has fet el treball de plàstica?
- ¿Quins són els models de cotxe que més t'agraden?

LES PARAULES

L'antonimia

ACTIVITAT 9

- A les huit en punt va **acabar** la funció.
- Els enginyers han **destrossat** un pont sobre el riu.
- ¡**Apaga** els llums!
- He conegut un xic **baix, gros, moré** i amb els ulls **obscur**.
- He llegit una novel·la molt interessant, l'autor és **famós**.
- Jaume és molt **treballador** quan ha d'ordenar la seua habitació.
- Les dades d'aquest informe són **segures**.
- Pel que fa a la informàtica, sóc un vertader **instruït**.
- Tots els seus raonaments són d'una persona **assenyada**.
- Vaig **tancar** totes les finestres de la casa.

ACTIVITAT 10

indecent	il·lògic
il·legítim	immòbil
inexistent	anormalitat
atípic	impossible
inexpert	asimetria

ACTIVITAT 11

ample – estret
engany – veritat
enriquir-se – arruïnar-se
essencial – superflu
famolenc – saciat
llarg – curt
netejar – embrutar
ordre – desordre
simpàtic – antipàtic

El restaurant

ACTIVITAT 12

Resposta oberta. L'activitat pretén que l'alumnat distribuísca en els diferents plats d'una carta el vocabulari d'aliments oferit a la unitat.

EL TEXT ARGUMENTATIU II

Introducció, desenvolupament i conclusió

ACTIVITAT 13

Introducció: "L'aigua és una necessitat bàsica i un dret humà." La idea principal del text és la necessitat d'aigua.

Desenvolupament: Des de: "Malgrat això ...", fins a "...una salvatge especulació del sòl". Ens diu opinions (Bob Dylan) i exemples sobre aquest problema.

Conclusió: "Serà massa tard quan es compregua que l'home pertany a la Terra, però que la Terra no pertany a l'home." Exposa la tesi: hem de cuidar la terra i sembla que la humanitat no s'adona del veritable problema.

ELS PARLANTS

■ L'ESTÀNDARD I ELS VERBS

ACTIVITAT

- 1) depén
- 2) podent
- 3) vull
- 4) he de dibuixar
- 5) ¡cal·leu!
- 6) combatre
- 7) deuen ser les cinc
- 8) demà em compraré

EL TALLER LITERARI

EL TEMPS DE LA HISTÒRIA I EL TEMPS DEL DISCURS

Els objectius didàctics d'aquesta unitat són:

- 1) Identificar el temps en una narració i reflexionar sobre la seua importància.
- 2) Distingir entre temps de la història i temps del discurs.
- 3) Valorar i utilitzar les pròpies experiències per a la producció de textos d'intencionalitat literària.

ACTIVITAT 1

Text I

- Temps de l'acció: La data de començament és del 15 de juny i finalitza el 24 de juliol. En total són 39 dies.
- Temps de la situació: És actual. De fet, la correspondència entre els protagonistes s'efectua mitjançant correu electrònic.

Text II

- Temps de l'acció: El temps de l'acció són unes hores, ja que es tracta d'una entrevista que Llorenç Villalonga fa a Catalina Montaner d'Armengol.
- Temps de la situació: El text ens ho indica: començaments del segle XX, 1924.

ACTIVITAT 2

Text 1: Inversió.

Text 2: Flash back.

Text 3: Lineal.

Text 4: Anticipació.

ACTIVITAT 3

Text 1: Objectiu.

Text 2: Subjectiu.

ACTIVITAT 4

Resposta oberta.

EL BLOC D'ANNA I XAVI

■ LA CONTAMINACIÓ DE LES PLATGES

PROPOSTES PER A HUI

Resposta oberta.

UNITAT 6

CIUTADANS DEL MÓN

■ UNA CAUSA, UN PERSONATGE: NELSON MANDELA

Es desenvolupa amb aquest apartat la competència social i ciutadana.

ACTIVITAT 1

Resposta oberta.

ELS MISSATGES

El tema transversal tractat en aquesta unitat és l'educació moral i cívica.

■ LA FUNCIÓ METALINGÜÍSTICA

ACTIVITAT 1

- L'article, el substantiu, el pronom, l'adjectiu, el verb, l'adverbi, la preposició, la conjunció i la interjecció.
- La paraula que designa persones, animals, coses, idees concretes o abstractes.
- La paraula que expressa accions, estats, processos d'un subjecte.
- La preposició i la conjunció.
- Element o substància que envolta una cosa.

La societat, els costums, els esdeveniments i altres circumstàncies entre els quals viu una persona o es produeix un fet, etc.

- Com a substantiu, significa meitat; també la part d'una cosa que dista igualment dels extrems, de la perifèria.
Com a adjectiu, indica la meitat de la cosa representada pel seu substantiu.
Com a adverbi, vol dir no del tot, no completament.
- Com a adjectiu significa igualment allunyat dels dos extrems.
Com a substantiu, designa allò que serveix per a arribar a un fi, per a aconseguir una cosa, etc.

ACTIVITAT 2

- Al codi lingüístic del valencià.
- Perquè ambdós textos parlen de característiques del llenguatge.
- Text 1: Sobre la morfologia, forma de les paraules.
Text 2: Sobre la semàntica, significat de les paraules.
- Text 1: Apareixen en cursiva totes les categories gramaticals que ens explica.
Text 2: Apareixen en cursiva les paraules de les quals s'explica el significat. "També vol dir..."

ELS PROCEDIMENTS

L'objectiu d'aquest apartat és que l'alumne/a conega les tècniques de treball adequades a una pràctica habitual en l'institut: els treballs escrits. En aquesta unitat ens centrarem en la seua preparació.

■ ELS TREBALLS ESCRITS: LA PREPARACIÓ

ACTIVITAT 1

L'objectiu d'aquesta activitat és que cada grup trie el tema de què tractarà el seu treball escrit entre els nou proposats que responen a les nou àrees transversals del currículum de l'ESO.

ACTIVITAT 2

L'objectiu d'aquesta activitat és que cada grup d'alumnes arreplegue informació sobre el tema escollit per al treball i que reflexione sobre la idoneïtat o no del material recopilat.

ACTIVITAT 3

L'objectiu d'aquesta activitat és que cada grup d'alumnes elabore el pla o guió del treball a partir de les recomanacions treballades en 1r d'ESO.

LES EINES

En aquesta unitat els objectius que es pretenen són:

- Emprar adequadament les consonants alveolars sonores.
- Utilitzar correctament els temps simples de la primera conjugació.
- Relacionar un hiperònim amb els seus hipònims.
- Ampliar el vocabulari sobre el lèxic de la biblioteca.
- Reconèixer l'estructura del text argumentatiu.

LES LLETRES

Les consonants “s” i “z”

ACTIVITAT 1

En posició inicial de paraula	Zebra, zoològic, zona, zero, zeta, zíngar, zèfir
Entre vocals	Camisa, casa, causa, cervesa, cosir, frase, música, rosa, sorpresa, visita
Entre consonant i vocal	Colze, donzella, esmorzar, onze, pinzell, quinzena

ACTIVITAT 2

alzina	dipòsit	quasi
zàmbia	horitzó	resum
analitzar	zaire	senzill
atzar	nazi	trapezi
azot	pinzellada	vellesa
danesa	presó	Zuric
zel	zumzejar	museu

ACTIVITAT 3

acidesa	fermesa	pobresa
avidesa	infantesa	puresa
bellesa	invalidesa	riquesa
duresa	jovenesa	saviesa
feblesa	noblesa	vellesa

ACTIVITAT 4

alabesa	danesa
albanesa	hongaresa
algueresa	novaiorquesa
aragonesa	polonesa
avilesa	xinesa

ACTIVITAT 5

aranzel	eriçó	passa
aspecte	esquizofrènic	peces
avançar	estruç	present
bressol	fiança	revisió
cacera	forces	salut
cactus	frunzir	sentinella
cendra	gos	topazi
cicló	llenç	transgressió
encendre	mesquita	zelador
endreçar	mostassa	zèppelin

ACTIVITAT 6

L'alumnat llegirà el dictat i quan el professor/a el llija estarà atent a la correcta pronúncia de les alveolars sordes i les alveolars sonores.

■ ESCRIVIM

El verb: la primera conjugació

ACTIVITAT 7

- Tots els dies jo escolte la ràdio abans d'anar a l'institut.
- Els teus amics **pregunten** si anirem a l'excursió.
- L'acusat **confessa** davant del jutge el seu delictes.
- Vosaltres **pinteu** el mural en el pati.
- Tu **no entres** mai puntual a la classe.
- Nosaltres **actuem** en l'obra de teatre.

ACTIVITAT 8

- Mentre Manel **camina**va pel carrer, **va començar** a ploure.
- Ahir mentre vosaltres **ajudà**veu la vostra mare, nosaltres **vam anar** a comprar el pa.
- Ells **van estudiar** l'examen d'història ahir a la nit.
- Tu **vas portar** molts regals del teu viatge.
- Jo **vaig instal·lar** l'antena de la televisió al terrat.

ACTIVITAT 9

- Jo **acabaré** els deures després de veure la pel·lícula.
- Vosaltres **signareu** els autògrafs quan acabe el concert.
- Tu **participaràs** amb Laia en l'olimpíada de matemàtiques.
- Irene **estrenarà** el vestit per a l'aniversari de Joan.
- Nosaltres **col·laborarem** amb la ONG «Metges sense fronteres».
- Elles **catalogaran** tots els llibres de la biblioteca.

ACTIVITAT 10

- Jo **abrace** el meu germà perquè deixe de plorar.
- Mara **passeja** el gos totes les vesprades.
- Els meus pares **viatgen** molt.
- Víctor **paga** la quota puntualment tots els mesos.
- Vosaltres sempre **trenqueu** les caixes on guardem el material.
- Jo **menge** pasta tres vegades a la setmana.

LES PARAULES

Hiperonímia / Hiponímia

ACTIVITAT 11

- Esport: bàsquet, esquaix, futbol, natació, tenis.
- Color: blau, groc, negre, roig, verd.

ACTIVITAT 12

- a) – joguet: pilota, nina, baldufa, tren elèctric, cotxe teledirigit.
- calcer: soc, bota, sabata, sandàlia, sabatilla.
 - peix: moll, bacallà, besuc, lluç, salmó.
 - verdura: encisam, espàrrecs, tomaques, endívia, carxofa.
 - vehicle: cotxe, bicicleta, motocicleta, camió, autobús.
 - mineral: quars, diamant, calcita, feldspat, mica.
 - os: fèmur, tibia, peroné, radi, cúbit.
- b) – violí, trompeta, flauta, piano, oboé: **instrument musical**
- maragda, zafir, robí, diamant, turquesa: **pedra preciosa**
 - síndria, cirera, poma, plàtan, bresquilla: **fruita**
 - història, matemàtiques, llengua, física, literatura: **assignatura**
 - llit, cadira, taula, sofà, prestatgeria: **moble**
 - arracades, braçalet, anell, polsera, collar: **joia**
 - polioli, camamilla, til·la, té, timó: **infusió**

La biblioteca

ACTIVITAT 13

Resposta oberta. Aquesta activitat pretén que l'alumnat es familiaritze amb la biblioteca i la utilització de les fitxes per buscar els llibres, així com també a confeccionar-ne.

ACTIVITAT 14

Verbs	Cometes o cursiva	Connectors lògics	Connectors d'ordre	Recursos de persuasió
-proporcionen -fa vacances -dedicar-nos -no tanca -es produeix -està estiuellant -apareixen -solen haver-hi -estan en consonància	A l'estiu, tot lo món viu dolce fare niente è puor si muove eureka	-també -de totes maneres -donat que -si	-una vegada	-privilegiat -esdeveniment -vida lúdica -espiritual i divina -profunda -pregunta del milió -interrogació retòrica -cap i casal -misteriós -bolets de tardor -vida efimera -quiosquets - A l'estiu, tot lo món viu dolce fare niente è puor si muove eureka

ELS PARLANTS

■ L'ESTÀNDARD I EL VOCABULARI

ACTIVITAT

- 1) vaixell
- 2) cendrer
- 3) endoll
- 4) despesa
- 5) cridaner
- 6) lluç
- 7) esglai
- 8) corredor

EL TALLER LITERARI

■ EL PUNT DE VISTA

Els objectius didàctics d'aquest apartat són:

- 1) Analitzar oralment els fragments llegits.
- 2) Reconèixer la utilització d'un determinat punt de vista en un text narratiu.
- 3) Redactar un text utilitzant diferents focalitzacions.
- 4) Utilitzar les pròpies experiències per a la producció de textos d'intencionalitat literària.

ACTIVITAT 1

Text 1: Observador extern.

Text 2: Narrador omniscient.

Text 3: Narradora omniscient.

ACTIVITAT 2

Text 1: Narrador editor.

Text 2: Narrador testimoni.

Text 3: Narrador editor.

Text 4: Narrador protagonista.

ACTIVITAT 3

Resposta oberta.

EL BLOC D'ANNA I XAVI

■ L'EUROCOPA ÀUSTRIA-SUÏSSA 2008 LLUITARÀ CONTRA EL RACISME ■

PROPOSTES PER A HUI

Resposta oberta.

UNITAT 7

IMAGINA UN MÓN FELIÇ

■ UNA CAUSA, UN PERSONATGE: JOHN LENNON

Es desenvolupa amb aquest apartat la competència social i ciutadana.

ACTIVITAT 1

Resposta oberta.

ELS MISSATGES

El tema transversal tractat en aquesta unitat és l'educació per a la salut.

■ LA FUNCIO POÈTICA

ACTIVITAT 1

- Arraulit vora un atlas antic.
- Amb el bigoti encongit, espantat, amagat i embadalit.
- Perquè li buscarà un indret pel seu repòs, perquè visca sense temors i amb aliment.
- Al costat de l'ordinador amb llum, vida i escalfor.
- Del seu esmorzar, i les engrunes de l'entrepà.
- Al ratolí de l'ordinador, està sempre connectat a l'ordinador i està il·luminat.

ACTIVITAT 2

- Ens parla d'un ratolí d'ordinador, però jugant a donar-li les característiques que tindria un ratolí del món animal.
- L'autora ha utilitzat la funció poètica per contar-nos aquesta història i la poesia és el gènere que permet millor jugar amb el llenguatge i la disposició tipogràfica de les oracions.
- Resposta oberta.

ACTIVITAT 3

Resposta oberta

ELS PROCEDIMENTS

L'objectiu d'aquest apartat és que l'alumne/a conega les tècniques de treball adequades a una pràctica habitual en l'institut: els treballs escrits. En aquesta unitat ens centrarem en la seua realització.

■ ELS TREBALLS ESCRITS: LA REDACCIÓ

ACTIVITAT 1

L'objectiu d'aquesta activitat és que els alumnes recopilen les experiències en treballs escrits que els aporten els seus companys de cursos superiors i la contrasten amb la pròpia experiència.

ACTIVITAT 2

L'objectiu d'aquesta activitat és la redacció del treball i el debat sobre els avantatges amb què han comptat a l'hora de fer el treball pel fet d'haver seguit les instruccions estudiades.

LES EINES

En aquesta unitat els objectius que es pretenen són:

- Emprar adequadament les consonants palatals sordes i sonores.
- Utilitzar correctament els temps simples de la segona conjugació.
- Reconèixer les paraules que conformen un camp semàntic.
- Ampliar el vocabulari sobre el lèxic de la fira.
- Reconèixer els elements de la cohesió d'un text argumentatiu.

LES LLETRES

Les consonants x, ix, tx, ig, j, g, tj, tg

ACTIVITAT 1

En posició inicial de paraula	Xavier, Xàtiva, xarop, xauxa.
Entre vocals	Pixar, reixa, disbauxa, maduixa, xauxa, queixal.
En posició final de paraula	Peix, creix, flux.

ACTIVITAT 2

En posició inicial de paraula	Xic, xufa, xocolate.
Entre vocals	Botxí, caputxa.
Entre consonant i vocal	Punxa, cotxera, anxova, arxiu.
En posició final de paraula	Roig, Elx, escabetx, passeig, Barx, despatx, ponx, desig, capritx.

ACTIVITAT 3

Barx

Xúquer

bateig

butxaca

calaixera

coix

Xeraco

esquitx

fletxa

gavatx

xinés

lleig

metxa

queixa

xoc

ACTIVITAT 4

La x sona com en Xeresa	Xeraco, xoc, Xavier, Xàtiva, xarop, xauxa.
La x sona com en xiquet	Xúquer, xinés, xic, xufa, xocolate.

ACTIVITAT 5

agent	enjogassat	germà
gerani	jueu	major
àgil	ferotge	menjada
argila	fetge	metgessa
assajar	formatge	natges
calitja	genet	objecció
conjunció	Japó	pitjor
drenatge	jeroglífic	pluja
engegar	jutge	roges
ginecòloga	jutjar	jaqueta
enginyer	llotja	subjecte

ESCRIVIM

El verb: la segona conjugació

ACTIVITAT 6

- Jo tots els matins **espream** taronges per a fer-me sucs.
- Nosaltres **combatem** el virus de la sida.
- Tu **pertanys** al meu equip de futbol.
- Vosaltres **refeu** el treball d'informàtica.
- El govern **debat** els pressupostos de la nació.
- Les teues amigues **corren** en la marató popular.

ACTIVITAT 7

- Tu **vas moldre** el café per a preparar el pastís de l'aniversari.
- La ràdio **emetia** un programa infantil tots els dissabtes.
- La professora d'història **va prometre** un viatge en acabar el cicle educatiu.
- Els delinqüents **temien** l'actuació policial.
- Vosaltres **vau prémer** molt fort el timbre.
- Nosaltres **no vam cabre** tots en l'autobús.

ACTIVITAT 8

- La presidenta clourà la sessió a les nou i mitja.
- Tu no creuràs eixa història tan fantàstica.
- Vosaltres coneixereu molt prompte el meu cosí.
- Jo no mereixeré la teua confiança.
- El meu germà i jo courem la coca de pimentó.
- Els alumnes suspendran si no estudien molt.

ACTIVITAT 9

- Tu ets l'única persona que pot anar a l'excursió.
- Els teus amics vénen al cinema si tu vols anar amb ells.
- Jo faig el que puc, però vosaltres mai en teniu prou.
- Jo sóc afortunat: tinc un bon treball, faig el que vull i puc contar-ho.
- ¿Vosaltres podeu mirar el que fan aquells alumnes?

LES PARAULES

Els camps semàntics

ACTIVITAT 10

Camp semàntic	Paraules
Accidents geogràfics	Vall, albufera, serra, penya-segat, tossal, puig, badia, delta
Estils musicals	Rock, reagne, hip-hop, clàssica
Arbres fruiters	Albercoquer, cirerer, figuera, taronger, pomera, perera
Animals mamífers	Gos, gat, lleó, ós, porc, tigre, conill, llop, cérvol, llebre
Músculs	Bíceps, tríceps, abdominals, quàdriceps

ACTIVITAT 11

- Mesos de l'any: gener, febrer, març, abril, maig, juny, juliol, agost, setembre, octubre, novembre, desembre.
- Estils pictòrics: impressionisme, abstracte, realisme, cubisme, naíf.
- Complementos de moda: mocador, bufanda, paraigües, bossa, guants, cinturó.
- Sentiments: simpatia, tristesa, amor, odi, egoisme, alegria, avorriment.
- Parents: oncle, avi, nebot, sogra, tia, gendre.
- Material escolar: retolador, compàs, bolígraf, estoig, tisoires, llapis.

ACTIVITAT 12

La sínia (1), el tren de la bruixa (2), la muntanya russa (3), el simulador de realitat virtual (4), el venedor de cotó de sucre (5), els cotxes de xoc (6), la xurreria (7), el tir amb pilota (8), la tómbola (9), els cavallets (10).

EL TEXT INSTRUCTIU I

Donar instruccions

ACTIVITAT 13

- Indicar-nos el camí a seguir en la ciutat de València per anar amb cotxe del Museu de les Ciències Príncep Felip fins a la Llotja de València.
- Seguint totes i cadascuna de les instruccions en l'ordre en què estan exposades.
- Que no arribaries al destí que t'havies proposat ja que et desviaries i possiblement et perdries i aniries a parar a un lloc diferent del que pensaves.

ACTIVITAT 14

Resposta oberta

ELS PARLANTS

■ L'ESTÀNDARD I EL VOCABULARI

ACTIVITAT

- 1) esdeveniment
- 2) estalvi
- 3) creuar
- 4) seient
- 5) cognom
- 6) aixeta
- 7) entrepà
- 8) finestreta

EL TALLER LITERARI

LA POESÍA

Els objectius didàctics d'aquest apartat són:

- 1) Identificar els recursos lingüístics adequats en la producció de textos poètics.
- 2) Conèixer i interpretar els procediments retòrics que configuren el llenguatge poètic.
- 3) Analitzar i reflexionar sobre el significat de les frases fetes.

ACTIVITAT 1

EL BOU

El bou i la Vaca pasturen pel prat;	} encavalcament	I la masovera que els està albirant,	
la vida és molt bona begut i menjat.	} encavalcament	ensomnia un jòneg per a Sant Joan.	
La verda catifa → metàfora no s'acaba mai	} encavalcament	La bava que els penja, escuma de mar → metàfora	} encavalcament
i té flors vermelles com gotes de sang.	} encavalcament i comparació	ja el sol bat de ferm i encén el pinar.	
Al mig de les tiges hi ha cucs virolats,	} encavalcament	Els xics van a estudi i en passar pel prat	} encavalcament
i en el cel, els núvols són vaixells nacrats.	} encavalcament i metàfora	criden, i el Bou negre el cap aixecat,	} encavalcament
El Bou i la Vaca La cua brandant	} encavalcament	els mira una estona l'esquella brandant;	} encavalcament
s'espanten els tàvecs que volen fiblant.	} encavalcament	després, cames llargues → metonímia que no arribaran.	} encaval- cament
El Bou va de negre, la Vaca de blanc;	} Metàfora antropomòrfica o personificació	El Bou i la Vaca no pasten pel prat,	} encavalcament
la pell té uns reflexos que els lluïx el flanc.		roseguen l'estaca si l'herba ha mancat.	} encavalcament

(Enric Soler i Godes)

ACTIVITAT 2

Resposta oberta

ACTIVITAT 3

- Té el cervell de mosquit: **metàfora**
- M'he comprat un *Mercedes*: **metonímia**
- Els seus ulls eren espurnes: **metàfora**
- M'agraden molt els *danones*: **metonímia**
- Conxa és una bleda: **metàfora**
- Miquel és una tortuga: **metàfora**
- Les ONG ajuden el marginat: **metonímia**
- Ella sempre vestix texans: **metonímia**

EL BLOC D'ANNA I XAVI

■ *IMAGINE*, UN HIMNE DE PAU

PROPOSTES PER A HUI

Resposta oberta.

UNITAT 8

LA CLAU ÉS LA PAU

■ UNA CAUSA, UN PERSONATGE: GEORGE CLOONEY

Es desenvolupa amb aquest apartat la competència social i ciutadana.

ACTIVITAT 1

Resposta oberta.

ELS MISSATGES

El tema transversal tractat en aquesta unitat és l'educació per a la pau.

■ LA FUNCIÓ FÀTICA

ACTIVITAT 1

- Al sofà del saló.
- Estava immersa en l'aventura del llibre que estava llegint.
- Li l'havia regalat Josep, per al seu aniversari.
- El soroll estrident de la melodia del telèfon.
- La seua amiga Anna.
- Li proposà d'anar al dia següent al cinema amb Joan i Vicent.
- A les huit i mitja al centre comercial.
- D'aventures, amor, misteri... tot barrejat.
- Picar alguna coseta.
- És molt mogut.

ACTIVITAT 2

... em sents?

- ... m'escoltes?... estàs ahí?

Marina, m'has sentit? Eh!... Escolta!

ACTIVITAT 3

Resposta oberta

ELS PROCEDIMENTS

L'objectiu d'aquest apartat és que els alumnes coneguen les possibilitats que oferixen els treballs amb suport audiovisual, ja que permeten la combinació de les tècniques orals i de les escrites ja estudiades i la incorporació, a més, d'altres elements com la música, la imatge...

■ ELS TREBALLS AMB SUPORT AUDIOVISUAL

ACTIVITAT 1

L'activitat permetrà que els alumnes coneguen els mitjans audiovisuals de què disposa el centre i el seu funcionament.

ACTIVITAT 2

L'objectiu d'aquesta activitat és que els alumnes treballen fent ús dels suports audiovisuals i practiquen els passos estudiats en aquesta unitat per a la realització d'aquest tipus de treballs.

LES EINES

En aquesta unitat els objectius que es pretenen són:

- Emprar adequadament les consonants laterals.
- Emprar adequadament les consonants vibrants.
- Emprar adequadament la lletra «h».
- Emprar adequadament les consonants nasals.
- Utilitzar correctament els temps simples de la tercera conjugació.
- Diferenciar diverses estructures lèxiques.
- Ampliar el vocabulari sobre el lèxic del centre comercial.
- Reconèixer els recursos que s'utilitzen en el text argumentatiu.

LES LLETRES

Les consonants L / L·L / LL / TL / TLL

ACTIVITAT 1

llit	atleta	dolor	novel·la
lògic	ametla	gàl·lia	pel·lícula
lluna	butlletí	il·luminar	ratllar
atlàntic	clorofil·la	martell	taula
al·legar	col·leccionar	mil·ligram	vacil·lar

ACTIVITAT 2

raó	conreu	manar
arseni	riu	narrar
corredor	enrabiari	ratolí
correu	mare	somriure

ACTIVITAT 3

Ahir: <i>ayer</i>	Harmonia: <i>armonía</i>	Orfe: <i>huérfano</i>
Cacauet: <i>cacahuete</i>	Hissar: <i>izar</i>	Orxata: <i>horchata</i>
Coet: <i>cohete</i>	Hivern: <i>invierno</i>	Os: <i>hueso</i>
Fil·harmònica: <i>filarmónica</i>	Maó: <i>Mahón</i>	Ou: <i>huevo</i>

Resposta oberta. El professor/a corregirà les oracions realitzades per l'alumnat a fi que aquest es familiaritze amb el significat i l'escriptura de les paraules.

Les grafies M / N / TM / TN / NY

ACTIVITAT 4

ambulància	cotna	emmarcar	informàtica
amfibi	confessar	enmig	immediat
amfitrió	comportament	Empar	ombra
benparlat	convit	enviar	setmana
canyella	enfadar	granment	tanmateix

■ ESCRIVIM

El verb: la tercera conjugació

ACTIVITAT 5

- Andreu resumix / resumeix tots els temes per a l'examen.
- Els meus germans senten que vosaltres no acudiu al sopar de lliurament de premis.
- Jo dorm huit hores tots els dies.
- Carme i jo omplim les qüestions de l'enquesta.
- Tu assistixes / assisteixes a la conferència sobre la sida.
- Jaume i tu grunyu de tot i no oferiu cap altra alternativa.

ACTIVITAT 6

- Lluïsa va compartir els joguets amb les seues cosines.
- Ahir nosaltres vam oir el concert de Nadal que oferia / va oferir el cor de la ciutat al Palau de la Música.
- La setmana passada Miquel i tu vau cosir les difresses que vau lluir en la festa de fi de curs.
- Els científics van descobrir un remei per al virus de la grip.
- Anit jo tossia molt mentre dormia.
- L'any passat tu et vas reunir tots els mesos amb les teues companyes d'institut.

ACTIVITAT 7

- Vosaltres afegireu les meues dades al formulari de la beca.
- Aquestes vacances jo llegiré l'última novel·la de Ferran Torrent.
- Nosaltres collirem les cireres aquest cap de setmana.
- Tu rostiràs el polit per al dinar de Nadal.
- Malauradament, el poble gallec patirà les conseqüències de la marea negra durant molts anys.
- Els ecologistes protegiran les espècies en perill d'extinció de les costes càntabres.

ACTIVITAT 8

- Aquelles xiquetes engulen / engolixen / engoleixen el menjar molt ràpidament.
- Tu tinys / tenyixes / tenyeixes els cabells de ta mare tots els mesos.
- El cuiner frig / fregix / fregeix el peix per a tots els comensals.
- Jo riny / renyisc / renyesc els xiquets per les seues malifetes.

LES PARAULES

Estructures lèxiques

ACTIVITAT 9

- Les campanes de l'església del meu barri sempre toquen a l'hora de l'àngelus.
- No sé com pots estudiar i veure la televisió **ahora**.
- Els teus amics sempre vénen de visita a les hores més inesperades.
- ¿Ja has acabat la faena? **Aleshores** ja pots anar-te'n.
- Quan vages a comprar fixa't bé en els preus, **sobretot** en el del marisc.
- Has de posar purpurina **sobre tot** el quadre.
- **Si no** arribes puntual ens n'anirem sense tu.
- No vull que escures, **sinó** que acabes els deures prompte.
- He buscat el teu regal per totes les botigues i no l'he trobat **enlloc**.
- **En lloc** de fer el pastís amb pomes, podries fer-lo amb maduixes.
- **Potser** acudisca a l'hora del sopar.
- Això no pot ser veritat.
- **Només** es presentaren deu alumnes a la reunió.
- Al certamen van acudir **no més** de dues-centes persones.

ACTIVITAT 10

Resposta oberta. L'activitat pretén que l'alumnat treballa amb el vocabulari exposat a la unitat i que n'afegisca aquell que coneix, a més de treballar la redacció amb les característiques exposades a l'apartat *ELS PROCEDIMENTS* de les unitats 6 i 7.

■ EL TEXT INSTRUCTIU II

Estructura

ACTIVITAT 11

- Té una estructura enumerativa. Ens presenta els 6 passos a seguir per poder visualitzar correctament al nostre DVD un arxiu JPEG.
- Resposta oberta. Exemples: receptes de cuina, manuals d'instruccions d'aparells elèctrics, les regles d'un joc....

ACTIVITAT 12

Resposta oberta

ELS PARLANTS

■ L'ESTÀNDARD I LES LOCUCIONS I FRASES FETES

ACTIVITAT

- 1) ¡tant de bo!
- 2) de bat a bat
- 3) com a molt
- 4) a la babalà
- 5) de sobte
- 6) pegar una volta
- 7) ¡encara sort!
- 8) ni fred ni calor

EL TALLER LITERARI

LA POESÍA

Els objectius didàctics d'aquest apartat són:

- 1) Analitzar alguns recursos expressius emprats en el llenguatge poètic: la rima.
- 2) Conèixer els procediments de contacte vocàlic en un poema: elisió, sinalefa i hiat.
- 3) Conèixer la mètrica de la llengua en les produccions poètiques.
- 4) Llegir poemes i identificar aquests recursos.
- 5) Valorar la tradició literària.

ACTIVITAT 1

I seré el vent sense camí,
seré el bosc nu, l'herba mesquina,
però tindrà ta llum divina
tota dispersa al fons de mi.

Consonants

(Marià Manent)

Hi ha estones que el pensament **consonant**
és sol i ert com una timba **assonant**
desesperada sota un vent **consonant**
que mai no s'atura ni minva. **assonant**

(Carles Riba)

Des del dia que arrancà
la rama en la que nasquí,
jo vaig del bosc al jardí,
de les muntanyes al pla.

Consonants

(Teodor Llorente)

Sé una cançoneta
que no sap ningú;
el meu cor l'ha feta
tan sols per a tu.

Consonants

(Bernat Artola)

ACTIVITAT 2

- Explica'm, tu, què és el sol. – El sol. hiat
- Explica'm què és la lluna. – La lluna. hiat
- I per què en Pere plora amb desconsol? elisió / hiat
- Perquè en sa vida no ha tingut fortuna. elisió / hiat
- I les muntanyes què són? I els estels?
- No són més que els estels i les muntanyes. elisió
- I aquestes canyes? I aquestes arrels? sinalefa / hiat
- Doncs no són més que això: arrels i canyes. elisió
- I aquesta taula? I aquest balanci? sinalefa / hiat

- I aquestes mans que fan l'ombra xinesa? **sinalefa**
- Digues: i el món? I l'home? **sinalefa**
- Heus aquí
- l'última forma de la saviesa:
- Mira't a fons, afirma sempre el que és. **elisió / elisió**
- I aprèn amb seny que no pots fer res més. **sinalefa**

ACTIVITAT 3

- Ex pli ca'm, tu, què és el sol. – El sol.
- Ex pli ca'm què és la llum. – La llum.
- I per què en Pe re plo ra amb des con sol?
- Per què en sa vi da no ha tin gut for tu na.

ACTIVITAT 4

Resposta oberta

EL BLOC D'ANNA I XAVI

■ DARFUR, LA PAU QUE NO ARRIBA

PROPOSTES PER A HUI

Resposta oberta.

UNITAT 9

A QUI POC GASTA, POC LI BASTA

■ UNA CAUSA, UN PERSONATGE: SCARLETT JOHANSON

Es desenvolupa amb aquest apartat la competència social i ciutadana.

ACTIVITAT 1

Resposta oberta.

ELS MISSATGES

El tema transversal tractat en aquesta unitat és l'educació per a la pau.

■ LA FUNCIO FÀTICA

ACTIVITAT 1

- Text 1: Funció expressiva o emotiva.
Text 2: Funció referencial o informativa.
Text 3: Funció poètica o estètica.

- Text 1: Amb l'emissor.
Text 2: Amb el referent o context.
Text 3: Amb el missatge.

- Text 1:
Exclamacions/Interjeccions: Ui! Senyor! Uf! Imbècil! Imbècil! Senyor!

Lèxic valoratiu: És la serp, aquestes maleïdes rodes, no m'han enxampat dreta d'un pèl, el cor està a punt d'esclatar-me en mil miquetes.

Verbs en 1a persona: tinc, pense, posaré, faré, vull, espere.

- Text 2:

Mode indicatiu dels verbs: disparen, apunten, és, augmenta, indiquen, han, conviden, hi ha, coincideixen

Oracions enunciatives: Els experts apunten que un dels motius és el poc temps que els progenitors disposen per passar a casa amb la família. En una societat en què els pares disposen cada vegada de menys temps per passar al costat dels seus fills, la venda de llibres pedagògics augmenta de manera espectacular. Els experts indiquen que aquests documents no han de ser la base de l'educació dels fills, però sí una bona eina de suport.

Ús de la 3a persona: disparen, ensenyen, apunten, disposen, augmenta, hi ha, s'allunyen, indiquen, han de ser, conviden, coincideixen.

Construccions impersonals: Es desapareixen les vendes de llibres, n'hi ha de tot tipus, no hi ha xifres concretes.

- Text 3:

El text es presenta dividit en 5 estrofes.

Les estrofes 1, 4 i 5 es componen de 4 versos i les estrofes 2 i 3 es componen de 3 versos cadascuna.

ACTIVITAT 3

- Funció expressiva o emotiva.
- Funció metalingüística o explicativa.
- Funció conativa o d'incitació.
- Funció referencial o informativa.
- Funció fàtica o de contacte.

ELS PROCEDIMENTS

L'objectiu d'aquest apartat és que els alumnes reflexionen sobre els passos que cal tindre en compte en la realització d'un examen i els consells que els hi seran de més utilitat.

■ I PER A ACABAR... ELS EXÀMENS

ACTIVITAT 1

En aquesta activitat l'alumne/a farà de professor dels seus companys, els posarà un examen. D'aquesta manera reflexionarà a propòsit d'alguns models de proves que potser ja hauran realitzat o que realitzaran en el seu futur com a estudiants.

ACTIVITAT 2

En aquesta activitat els alumnes continuen posant proves als seus companys i així tot el grup-classe haurà de tindre en compte els consells que en la unitat s'oferixen a propòsit de la preparació i la realització dels exàmens.

ACTIVITAT 3

Finalment amb la correcció de les proves que han realitzat els companys els alumnes reflexionaran sobre el procés d'avaluació.

LES EINES

En aquesta unitat els objectius que es pretenen són:

- Puntuar correctament un text.
- Utilitzar correctament els pronoms febles d'objecte directe.
- Utilitzar correctament els pronoms febles d'objecte indirecte.
- Utilitzar correctament les formes gens, cap, res i ningú.
- Ampliar el vocabulari sobre el lèxic del viatge.
- Reconèixer els recursos retòrics de persuasió del text argumentatiu.

LES LLETRES

Els signes de puntuació: les cometes, els guions, els punts suspensius i els parèntesis

ACTIVITAT 1

Aquesta tarda, a l'escola, no ens hem divertit gaire, perquè el director ha vingut a classe a repartir-nos els butlletins de les notes. Quan ha entrat amb els nostres butlletins a sota el braç feia cara de pomes agres.

- Porto un grapat d'anys a l'ensenyament –ha dit el director– i mai no m'havia trobat amb una classe tan difícil com aquesta. Les observacions que la vostra mestra ha fet en els butlletins ho demostren ben clarament. (...)

Al meu butlletí deia: "Alumne entremaliat, sovint distret. Ho podria fer millor." L'Eudes hi tenia: "Alumne desobedient. Es baralla amb els companys. Ho podria fer molt millor". En Rufus hi tenia: "S'entossudeix a tocar un xiulet a classe, moltes vegades confiscat. Ho podria fer millor." L'únic que no podia fer-ho millor era l'Agnan. L'Agnan és el primer de la classe i el preferit de la mestra. El director ens ha llegit el butlletí de l'Agnan: "Alumne aplicat, intel·ligent. Arribarà lluny. (...)

Pel carrer anàvem a poc a poc, arrossegant els peus. Davant la pastisseria hem esperat l'Alceste que hi havia entrat a comprar-se sis panets amb xocolata i que s'ha posat a menjar de seguida.

- Cal que faci provisions –ens ha dit l'Alceste–, perquè aquest vespre les postres...

I després ha sospirat profundament tot mastegant. Cal dir que en el butlletí de l'Alceste hi posava: "Si aquest alumne dediqués tanta energia a la feina com dedica a atipar-se seria el primer de la classe. Podria fer-ho molt millor."

Sempé-Gosciny. *El petit Nicolas*. Ed La Galera «Grumets» (adapt.).

ESCRIVIM

L'objecte directe i l'objecte indirecte. Els pronoms febles

ACTIVITAT 2

- El teu cosí la va estudiar / va estudiar-la ahir a la vesprada.
- Maria el comprava fent joc amb les sabates.
- Mon pare en contractà dues per a l'empresa.
- ¿Ja ho has guardat al calaix?
- Núria els deixava a les seues cosines.
- El periodista les redactava per als informatius de la nit.
- Carme l'admira.

ACTIVITAT 3

- Lluïsa us ha comprat llepolies.
- Joan li escriví una nota.
- La professora els explica la lliçó.
- Júlia s'ha adquirit una casa.
- El teu cosí ens va fer / va fer-nos una foto a la porta del museu.
- Et vull portar / Vull portar-te un regal.
- ¿Li has deixat el vídeo?

LES PARAULES

Utilització de gens, cap, res i ningú

ACTIVITAT 4

- Ningú no ha vingut a la reunió.
- No sabia resoldre cap problema.
- ¿Què has amagat en eixa caixa? No he amagat res.
- Eixa broma no m'ha fet gens de gràcia.
- És un secret, no ho contes a ningú.
- No queda cap entrada per al concert.
- Has sentit aquesta nit la tempesta? Jo no he sentit res.
- No m'ha agradat gens la seua reacció.
- He passat per sa casa però no hi havia ningú.
- Encara no he corregit cap examen.
- Aquestes vacances no he fet res.
- No té gens de respecte per les normes.
- No he trobat ningú a la fira.
- No em queda cap bitllet de cinc euros.
- He anat de compres i no he trobat res que m'agradara.
- No tinc gens de ganes d'anar a treballar.
- No s'ha presentat ningú dins del termini acordat.
- No vull que em dones cap consell.
- En tot el dia no he venut res.
- No tinc gens de farina per fer el pastís.

Els viatges

ACTIVITAT 5

Resposta oberta. L'activitat pretén que l'alumnat redacte un text utilitzant el vocabulari proposat a la unitat i afegint-ne aquell que considere necessari. A més podrien després exposar-lo a la resta de la classe per treballar l'exposició oral explicada a l'apartat ELS PROCEDIMENTS de les unitats 4 i 5.

EL TEXT INSTRUCTIU III

Trets lingüístics

ACTIVITAT 6

Verbs en imperatiu	Perífrasis d'obligació	Connectors	Recursos de disposició tipogràfica
talleu	Cal que tireu	Per començar	En aquest text l'ús dels guions indiquen els passos a seguir per cuinar la recepta.
saleu-la	cal que hi tireu	Tot seguit	
empebreu-la	cal que hi afegiu	Quan	
ofegueu-la	heu de deixar-ho	I	
aneu-la	heu de tirar	A continuació	
Ajusteu	cal que coeu	si convé	
Traieu-ho	cal que la remeneu	A part	
aneu	cal que l'escorreu	Per últim	
afegiu-hi	Cal que la condimenteu		
remeneu			
empolseu-ho			

ACTIVITAT 7

Resposta oberta

ELS PARLANTS

■ L'ESTÀNDARD I LES LOCUCIONS I FRASES FETES

ACTIVITAT

- 1) comptat i debatut
- 2) tirar floretes
- 3) pegar un mos
- 4) estar tocat de l'ala
- 5) afluixar la mosca
- 6) estar com el gat i el gos
- 7) tenir bona barra
- 8) ser una bleada

EL TALLER LITERARI

EL TEATRE COM A ESPECTACLE

Els objectius didàctics d'aquest apartat són:

- 1) Llegir i comprendre un fragment teatral.
- 2) Analitzar una escena teatral i reconèixer-hi els elements principals.
- 3) Interpretar i produir textos literaris escrits des de posicions personals crítiques i creatives.

ACTIVITAT 2

CARACTERITZACIÓ DELS PERSONATGES			
Personatges	Vestuari	Accessoris	Maquillatge. Perruqueria
<ul style="list-style-type: none">- Gent del poble- Home I- Tavernera- Nen I- Nen II- Emperador	El vestuari corresponent a l'època. L'emperador anirà amb calçotets i samarreta. Una capa per cobrir l'emperador.	Corona de l'emperador i allò que creguen convenient per a identificar els personatges.	Barbes, perruques, etc.

ACTIVITAT 3

MUNTATGE				
Escena	Lloc	Decorat	Il·luminació	Música i efectes sonors
Escena VII	A la plaça major	Representació en paper de façanes i balcons... Representació d'una plaça segons l'alumne/a	Jocs de llums per a crear ambients.	Música de desfilada

Per al professor/a: Seria convenient que aconseguireu aquest conte editat per la Galera on trobareu propostes interessants per a la seua escenificació:

Hans Christian Andersen *El vestit nou de l'emperador* Ed. La Galera. Tramoieta.

Adaptador: Antoni Cuadrench.

ACTIVITAT 4

Resposta oberta. Ací caldrà seguir les pautes que, per a fer l'adaptació teatral, s'indiquen en el tema.

També recomanem la lectura –per a representacions teatrals– del llibre de Rodolf Sirera i Manel Cubedo: *El teatre a l'escola* editat per la Generalitat Valenciana.

EL BLOC D'ANNA I XAVI

■ COMERÇ JUST

PROPOSTES PER A HUI

Resposta oberta.

